نامەکانتان گەیشتوون [١] … هەژمار*

٤ی دەسامبەری ٢٠١٦

ئەی ئەوانەی کەشتاری شیوعیەکانی کانی ماسی ١٩٦٤ و پیاسەی تابەبانی لە بەکرەجۆ ١٩٦٦ و ئاشبەتاڵەکەی ١٩٧٤ بازرانی و بەرلەشکریی ١٩٧٩ قیادە موقەتە لە سنە و مەریوان و دزلی و شاکارەکەی یەکی ئایاری ١٩٨٣ قەناکا و پشتئاشانی نەوشیروان موستەفا و بردنی پاسدار بە باباگورگور سالی ١٩٨٥ (ینک) و پەشلەشکریی بە سەر هەڵەبجە ١٩٨٨ (بەرەی کوردستانی) و بە ئەنفالدانی سەدان هەزار گوندنشینی قەرەداخ و گەرمیان و بادینان ١٩٨٨ و پەشکەشکردنی پەشمەرگەکانی (حشع) بە بەعس پاش ئەنفال لەلایەن پەشمەرگەکانی (ینک) و خولی سییەمی جەنگی نەوخە ١٩٩٤-١٩٩٨ و گوللەبارانکردنی خەنیشانەدانی دژی شەڕ لە هەولێر ١٩٩٤ و بەسەروشونکردنی گیراوانی جەنگی نەوخە لە ئاکرێ و هایات و قەڵاچوالان و هەنانەوەی حەرەس جمهوری٣١ی ئاب و هەنانی پاسدار بە کەیەی ١٩٩٦ و هەنانەوەی سەدان جارەی جەندرمە بە نەو هەرەم و جیابوونەوەی نەشیروان بە دە (١٠) ملیۆن دۆلار و گردەکەی تابەبانی ٢٠٠٦ و هەنانی داعش و پەشکەشکردنی زومار و بەعشیقە و شەنگال و مەخموور و بازرگانی نەوت و گاز و لەتەك داعش ٢٠١٤ و پیاسەکردنی داعش لە کەرکووك ٢٠١٦ و هەوەی تەقاندنەوە و ئاژاوەنانەوە لە "ئاژاوا" ٢٠١٢-٢٠١٦ و تیرەرکردنی نەزیر عومەر ١٩٩٣و ئەئوف کامیل ١٩٩٣ و ئەلی بەسکانی ١٩٩٢ و حەمەحەلاج ١٩٩٤و بەکر عەلی ١٩٩٦ و سەرانی مامە حەمە و سەردەشت و عەبدولستار تاهیر شەریف و کاوە گەرمیانی و ویدات حوسەین و هەزاران و ملیانان تیرەر و ئاونان و شتی دیکە، ئەی ئەوانەی کە پاش چەند چرکە ئەو گشتتان لەبیرچووەتەوە.

نامەکانتان بە سەری ئەش و قەڵاچوالان گەیشتوون و ئەگەر دنیانین، وەرن لەنەو خاشاکی کەشکەکان بگەرێن، ئیدی بەس و چیدی نامانەوێت وێنە و دەبەنگیی ئەوە بخوێنینەوە؛ ئەوەی نووسەر و ئاژنامەگەر و "ونەکبیر"، مەگەر تەناگەن و دەبەنگن و نازانن، کە دەسەڵات لەپەناو مسۆگەرکردنی مشەخەریەیە و سیستەمی مشەخەریی و مەرجەکانی سندووقی نەودەوڵەتی دراو و بانکی جیهانی و بانکی نەوەندیی

ئەوروپا و ناتۆ و دەوڵەتانی زلهێز بواری بدیهێنانی داخوازیەکانی ئەو نادۆن و ئەمە بە بارمتەگیراوین و ئاگر موچڕی ئەو نەبین و ئاگر نرخی کارا و پێداویستیەکان چەند قات بەرزنەکەینەوە و ئاگر هێرشکەرە تیرۆریستەکان واژۆنەکەین، بە حەب و دەرزیەك، بە خواردنەك ئەمە ژاراوکوژدەکۆن و هەزار و یەك بیانووی پزیشکی دەکۆنە پاساوی مردنمان؛ ئەو چین و بڕچی تێناگۆن، ئەو داخوازی و مەرجی نەزمی نوێی بازارە (نیئۆلیبرالیزمە) و ئاگرتنی جەنگیش تەنیا لە توانای کەمپانیەکانی ئەتەمبیلسازی و چەکسازی هەیە و تاکو کارخانە و بازارەکانی چەکسازی هەبن، جەنگەکان بەردەوام دەبن و تاکو سەروەری هەبێت، چەك پێویستە و تاکو ئەوەی نووسەر و هۆزنامەگەر و "ئوناکبیر" و سەرانی "پارتیە پشرۆکان" لەسەر کەینی نوێترین مەدلی ئەتەمبیل کەبەکبکۆن، (داعش) و جەنگ پێویستدەبن و دەبێت نرخی بەنزین و سووتەمەنی هەرزان بێت، تاکو دەبەنگانی دونیا وەك ئەو بتوانن زەرترین بەنزین بکۆن و ئەتەمبێلە پانوپۆکانیان لەخوۆن. [۲]

نامەکانتان گەیشتوون، ئەی نووسەر و هۆزنامەگەر و "ئوناکبیران"ی دەبەنگ، ئەی ئەوانەی کە لە واتای بەدەنگماناوەی ئەمە تێناگۆن و بە هەزاران "ئەلف" تێناگۆن، ئیدی لەوژە لەوژ بەس، دەبەنگبەژی بەس، تەرسەقولبەژی بەس، نامەنووسین و پاپانەوە بەس و تێبگۆن، هەر ئاوا ئەو لە ئاستی ئەمە بەدەساڵاتن، هەر ئاوا ئەمەش لە ئاستی مەرجی نەو هێکەوتنامەکانی دەوڵەتانی زلهێز و سندووقی نەو دەوڵەتی دراو و بانکی جیهانی بەدەساڵاتین و بە فیکەیەکی ئەوان تەخت و تاراجمان نامێنێت.

نامەکانتان گەیشتوون و ئەو ناخوازن لە وەامنداناوەی ئەمە بگۆن، کە ئەمەش بەدەساڵاتین و دەساڵاتی ئەمە لە تیرەرکردنی ناڕازیان و ئاگرتنی جەماوەر و پاسەوانی بیرەوتەکان و جێبەجێکردنی پلانەکان و کەینی چەك و واژەکردنی هێکەوتنامەکان و قەرزکردن، هیچی یەدکە نییە و ژیان و منداڵ و هاوسەرانمان بەبارمتەگیراون. ئەو ناتانەوێت تێبگۆن؛ ئاگر ئەمە فزبکەین، وەك (جۆن پاولی یەکەم John Paul I) [۳] نیوشەوەك دەماکوژن. گوڕادین دەبەنگینە، مەگەر سەری ئەو تەپاڵەی تەدایە، ئاوا تێناگۆن و زەرینەی خەڵکی ناڕازیشتان وەك خۆتان دەبەنگکردووە؛ تێناگۆن کە ئەمە ناتوانین و مافی وەامدانەومان نییە و ئاگر وەامبدینەوە، لە دوو شت زیاتر نییە، یان هەر وەك ئەو تێنیا دەتوانین خەڵك خشباوەتربکەین، یان فیشکەك لێنو دەمی

ناڕازیانی سەرکەش بتەقنینەوە. دەبنگینە ئەوە بەو نامە دەبنگانەی خەتان تەنکەی خەمتان پکردووە و ناهەن خەکی ناڕازای بەخەی بیربکاتەوە و لەوە تێبگات، کە ئەگەر ئەمە ئاستگیانە وەامی پرسیار و داخوازیکانی خەك بدینەوە، تەمنمان چند چرکەیك زیاتر نابت و بارمتگیراوکی دیکەی وك ئەمە دەخنە شونمان و باری خەکیش وك ئەستا هەر "چل مەن" دەبت. بەام ئەگەر خەکی بەخەی خەی ەکبخات و ەکخستن و بەەوبردنی خەی بکاتە ئەتەرناتیفی ئەمە، هەم ئەمە لەم بارمتبوونە زگاردبین و هەم سندووقی نەو دەوەتانی دراو و بانکی جیهانی و بانکی نەوندیی ئەوروپا و دەوەتانی زلهز ناتوانن بارمتگیراوکی دیکە بخنەوە شونی ئەمە. ئیدی بەس و چیدیکە نامە ئاراستەی ئەمە مەکەن و بە دەبنگی خەتان خەك خشباوەە و چاوەەوان مەهەنەوە، با چیدیکە خەکی چاوەەوانی سەزداریی ەەبەتکەی وك ئەمە نکات و بە ترسەقولبەزیی ئەوەش وە و گەزنەبت؛ با خەکی بەخەی بیربکاتەوە و لە بەوەامی ئەمە تێبگات، تکایە چیدیکە نامەی ترسەقولاوی بە ئەمە مەنێرن!

بە دوا جار لەردا جارکی دیکە هەزاربارەی دەکەینەوە، ئەی دەبنگانی نووسەر و ەەژنامەگەر و "ەوناکبیر"، گشت نامە خشباوەەکەرکانتان گەیشتوون و ئەمەش دوا وەامە و ئیدی بەس و تێبگەن، ئەی بەهەشترین بووندەوەرانی سەر گەی زمین، ئەی چکاوخەرانی بەردەم کشکی سەر ەش و قەاچوالان و پارلەمان و گردکانی ئەپەزسیەن، دەبنگی بەس و کبکەون، تاکو خەك بەخەی بیربکاتەوە و چارنووسی خەی دیاریبکات، ئەگەرنا هەمان چارنووسی فلیپین و ئەرجەنتین و کەەنیەکانی ئەفریکا لە پشتان دەبت و کاتەك کە نەوت نەما، ئیدی تەنیا باجی لەشفرەشیەکانی "نیشتمان" دەتوانەت "ئاەای نەتەوە" بشکنەتەوە. [٤]

---

[١] وەامەك بە ئەو نووسەر و ەەژنامەگەر و "ەەناکبیر"انەی کە پاش چارەکە سەدیەك تاەانی و گەندەی و سەرکوتکاریی دەسەاتی بەرجوازی کورد، هشتا دەبنگانە نامە بە دەسەاتداران دەنووسن و خەریکی بزواندنی سەزی ەەبەتکانی نەزمی نوێی بازار (نیئەلیبرالیزم) و ختووکدانی خشباوەیی خەکی نەدار و بەدەسەات و چاوەەهشتنەوەی ناڕازیانن و بە نەتەوەگەرایی (ناسیونالیزم) هشی ناڕازیان بنگدکەن. لەردا مەبەستی من نووسەران و ەەژنامەگەران و "ەوناکبیران"ی دەرباری دەسەات و

پارتییەکان نییە، چونکە ئەوان لە خەباوەییەوە دەربارنین و هوشیارانە لە پاوانگەریی و چەپاوگەریی دەسەڵاتداران داکەکیدەکەن؛ مەبەستم نووسەر و ڕۆژنامەگەر و "ناکبیران"ەکن، کە خەباوەڵانە بە "نەتەوە" و "وڵات" و "هاووڵاتی" و "سەرکی باش" و "پارتیی باش" و "پارلەمان و پارلەمانتاری باش" و "فەرمانداریی و دەوڵەتی باش" هەشی نەداران و بەدەسەڵاتانی ناڕازی ژاراویدەکن و ڕۆژانە لەنێو کاناڵەکانی مەدیا نامە ئاراستەی دەسەڵاتدارانی بەرجوازی کورد دەکەن و خەریکی ئامۆژگاریکردنی دەسەڵاتدارانن، بە ئەوەی "سەرکوتگەرەکی دەسەز و بەسەزی خەڵک" بن.

[۲]لەو کاتەوە کە (داعش) هاتووەتە نێو عیراق تاکو ئێستا لە وڵاتانی ڕۆژاوا نرخی بەنزین و گازوایل و گاز هەرزان بووە.

[۳] (جۆن پاوڵی یەکەم John Paul I) پاپای ڤاتیکان بوو، ٢٦ی ئۆگوست تاکو ٢٨ی سێپتەمبەری ١٩٧٨، ماوەی پاپیبوونی تەنیا سی و سێ (٣٣) بوو و نیوەشەوێك ناڕەشنانە مرد. بۆ زانیاریی زیاتر سەردانی ئەم لینکە بکەن :
https://en.wikipedia.org/wiki/Pope_John_Paul_I

[٤]ساڵی دوو هەزار، لە گەرمەی شانازیکردنی خەباوەڵان و دەسکەلاکانی دەسەڵات بە ئاڵای بەرجوای کوردستان لەنێو ژووری کانی پاڵتەك بەدیاریکراوی لەنێو ژووری "ئازادیخوازان" کە ژووری چەپ و نەتەوەگەراکان بوو، گوتم "ڕۆژێك دێت، کە ئاڵای ئۆوش وەك ئاڵای فلیپین بە باجی لەشفرۆشییەکانی نیشتمان دەشکێتەوە".

www.hejeen.wordpress.com ….. www.facebook.com/hejen.pze *

گفتوگۆ لەگەڵ سەباح بایەزیدی سەبارەت بە وەرگێڕان ….سازدانی

/ شاخەوان سدیق.

سەاح بایەزیدی
قەەمی وەرگ وەك هی نووسەر قەەمکی ئازاد و ەها نییە، بەکو کەمەك سنوور و چوارچوەی دیاریکراوی هەیە.
(سەاح بایەزیدی) یەککە لە وەرگرە ناسراو دیارەکانی ئەم ساانەی دوایی ناو دونیای وەرگانی کوردی و خاوەنی چەندین کتبی وەرگدراوە لە زمانی فارسیەوە ب کوردی، تایبەت بە پرسەی وەرگان و تایبەتمەندیەکانی ئەم دیدارەمان لەگە سازدا.

پ1/ (بارگاس یسا) دەت "وەرگەکان شکست خواردووەکانی ناو دونیای ئەدەبن" واتە ئەوانەی نەیان توانیوە ببنە ئەدیبی باش ووییان کردتە وەرگان و بونەتە وەرگی باش، ئەم بچوونە بە بوای تۆ تا چەند استە؟ تۆ ب دەستکرد بە وەرگان؟

وە/ بە ای من وەرگان تا ادەیەك کسپە لە بەر دەم ئەوەی ببیتە ئەدیبکی باش، چونکە ئیتر ناتوانی وەکوو پویست کات ب نووسینی خت تەرخان بکەی. لە نووسیندا تووشی وەسوەسەت دەکا، چونکە ئیدی بە هەر دەقك ازی نابی. یان دەنا گر دەب لە بەردەم ئەوەی ستایلکی نووسینی تایبەت بە خت بدزیتەوە. ئەگەر وەرگان بوو بە خولیا، بەردەوام هەست دەکەی کاری وەرگانت زرە و دەکر بیرکەکانی خت وە لاوە بنی و دواتر کاریان لە سەر بکەی. هەتا لە وەرگاندا پکارتر بی، لە نووسیندا تەوەزەلتر دەبی. ئەو کاتەی کە ب وەرگانی تەرخان دەکر، ئەگەر بت و ب دەقکی خت تەرخان بکر، بگومان چەندەش لە سەرەتادا لاواز ب، بە پی ئەزموون دەگدر و شتکی پوختی لێ دەردەچ. محەممەدی قازی و ئیبراهیمی ینسی لەو دوو وەرگە پکارە بە ەچەەك کوردانەن کە خزمەتی ئەدەبیی فارسییان کردووە و سەلماندوویانە کە دەکرا ئەدیبی باش بن. محەممەدی قازی بە مانی "زارا" و "بیرەوەرییەکانی وەرگك" و ئیبراهیم ینسیش بە چەند مانك وەك "دادا شیرین" و "نزا ب ئارمن". لە لایەکی ترەوە، وەك چن کاری وەرگان ەنگە زەبر لە نووسین و داهنان بدا، ئەوەندەش ئەدیب بوون بی هەیە زیانی ب وەرگان هەب. لەوانەیە ئەدیبکی باش وەرگکی باش نەب. ستایل و سەلیقەی خی بە سەر دەقە وەرگدراوەکەدا بسەپنێ. بوودلر شاعیر و نووسەرکی بەناوبانگی فەرەنسییە، هاوکات لە ئینگلیزیشەوە

کاری وەرگ□انی کردووە، لەوانە "قەلەەش"ەکەی ئ□دگار ئال□ن پ□ی کرد□تە فەرەنسی، بە□ام بە □ای زەربەی □ەخنەگران وەرگ□انەکی بوودل□ریانەیە، ئەوەندەی لە دەقەکەدا بوودلیر دەبینر□، ئ□دگار ئال□ن پ□ نابینر□. لە کوردیشدا نموونەی وامان هەیە، وەرگ□انی شیعرەکانی خەییام لە لایەن مام□ستا هەژارەوە، وەرگ□انەکی هەژارانەیە. ئەوەندەی هەژار دەبینر□ خەییام نابینر□.
سەبارەت بە بەشی دووەمی پرسیارەکەشت دەبێ بڵێم ئەو حەزە گەورەیەی بە خوێندنەوەی ڕەمان و ئەدەبی جیهانی هەمبوو خولیای وەرگ□انی لە منداە بەدی هێنا. یەکەم بەرهەمی چاپکراوم وەرگ□انی کورتە چیر□ککی تەنز بوو لە زمانی فارسییەوە کە کاتی خ□ی لە گ□ڤاری "سروە"دا بڵاو بۆوە. دواتر بە شێوەی جۆراوجۆر درێژەم بە کاری وەرگ□ان دا و لە ماوەی پانزە ساڵی □ابردوو، لە هیچ هەلومەرجێکدا وازم لێ نەهێناوە و لێی پاشگەز نەبوومەتەوە.

پ2/ هەمیشە دەوترێت وەرگ□ان نووسینەوەی دەقکی نوێیە لە لایەن کەسی وەرگ□ەوە، ئ□وە چۆن لەمە دەگ□ەنن؟ پ□تان وایە وەرگ□ان دەتوانێت ڕ□حی زیندووی تێکستەکان بگوازێتەوە؟

وە/ وەرگ□ان نووسینەوەی دەقکی نوێ نییە، بە□ام هیچی لە نووسین کەمتر نییە، بۆیەش وەرگ□ دەبێ لە هەمانکاتدا نووسەر بێ. بە□ام قەڵەمی وەرگ□ وەك هی نووسەر قەڵەمکی ئازاد و □ەها نییە، کەمەڵك سنوور و چوارچێوەی دیاریکراوی هەیە. لێرەدا، وەرگ□ دەتوانێ بەرگکی نوێ بە باڵای دەقدا ببڕێ. بێ نموونە ئەگەر ڕ□مانکی وەرگ□دراوت خوێندەوە و هەستت کرد کەسایەتییەکانی ناو ڕ□مانەکە جلی کوردیان لەبەر دایە یان فەزای گوند و شوێنکی نیشتیمانی خ□ت لە مشکتدا وێنا بوو یان دەنا هەست بکەی کەسەکان بە کوردی قسە دەکەن، ئەوە بزانە ڕ□حی زیندووی تێکستەکە گوازراوەتەوە.

پ3/ ئێستا لە کوردستان پ□سەی وەرگ□ان لە زمانی دووەم و سێیەمە دەکر□ت، پ□تان وایە ئەم جۆرە وەرگ□انە، وەرگ□انی زیندوو بێت، ئایا تا چەند دەقەکە جوانیی خ□ی دەپارێزێت لەم جۆرە وەرگ□انانەدا.

وە/ پەیوەندیی بەوەوە هەیە ئەو زمانە دووەم و سێیەمە کام زمانن. ئەگەر ئەم زمانە دووەمە زمانکی ئەوروپی بێت، بە □ای من گ□انکاریەکی زۆر گەورە □وو نادا، زۆر بە دڵنیاییەوە دەتوانی پشت بە وەرگ□انکی ئینگلیزی ببەستی کە لە هەنگاوی یان

یۆنانییەوە کراوە، یان وەرگێڕانێکی فەرەنسی کە لە پورتوگالی و ئیسپانییەوە کراوە، چونکە گێڕانکاریی بە سەر وشەکاندا نایە، ستروکتوری دەق ناگۆڕێ. هەبەت دیسان ئەگەر لە زمانی یەکەمەوە بێ باشترە، بەڵام هەندێك زمان هەن، لەوانەیە لە هەموو نەتەوەی کورددا یەك دوو ئەدیب ئاشنای نەبێ، بۆیە بە ناچاری لە زمانی دووەمەوە دەبێ وەربگێڕن. ئەو پاشاگەردانییەی لەمەڕ وەرگێڕان لە لای خەمان و جیرانەکانمان هەیە، لێرە نییە یان کێشەکان لەو ڕووەوە بە ئادەیەك چارەسەر کراون کە ئیتر نابینی باسی لێوە بکرێ. بەڵام بێ زمانی فارسی وا نییە کە سەرچاوەیەکی گرنگە بێ وەرگێڕە کوردەکان. ناتوانی متمانە بە هەر وەرگێڕێکی فارس بکەیت. فەوزایەکی گەورە لە وەرگێڕانی فارسیدا هەیە. ئیتر وای لێ هاتووە هیچ سنووڕێکی ئەخلاقی ناناسێ. من ئامانێکی وەرگێڕاوی فارسیم خوێندەوە وەرگێڕەکەی وشەی "بەراز"ی لە نۆو کتێبەکەدا کردبوو بە ئاژەڵ، ئاژەڵەکان. لە زۆر جێدا، پێش ئەوەی وەزارەتی ڕۆشنبیریی ئێران کارەکانیان سانسۆر بکا، بێ خەیان سانسۆڕی دەکەن بێ ئەوەی بەرهەمە وەرگێڕاوەکانیان بۆاو ببێتەوە. ئەمە تەنیا نموونەیەکی بچووکە لە سانسۆرێك کە وەرگێڕ بە سەریدا سەپاوە یان دڵخوازانە کردوویەتی و زۆریش بۆمانایە. ئیتر بمێنێتەوە ئەوەی دەقەکان دەفارسێندرێن، ئیدیۆم و دەستەواژەکان دەگۆڕدرێن. هەست دەکەم لە نێوان زمانی فارسی و عەرەبیدا پتر دەتوانی پشت بە زمانی عەرەبی ببەستی و هەنگە ئەگەر هەر ناچار بی وەرگێڕانکی دەستی دوو و سێ بکەی، لە عەرەبییەوە بێت کەموکوڕی کەمتر بێ.

پ4/ ئەو بنەما سەرەکییانە چین کە دەبێت لە کەسی وەرگێڕدا هەبن، ئایا زانینی زمانێك بەتەنها دەتوانێ وا لە مرۆڤ بکات توانای وەرگێڕانی تێکستەکانی هەبێت، وەرگێڕان پیشەیە یان زانستە یان هونەرە؟

وە/ وەرگێڕان لە کوردستان هێشتا نەبێتە پیشە یان زانست و زیاتر هونەر یان خولیا و حەزێکی تاکەکەسییە. پیشە نییە چونکە دەتوانم بڵێم هەموو وەرگێڕێکی کورد لە پەراوێزی ژیانی ڕۆژانەدا کاری وەرگێڕان دەکا، بێ بژیوی ژیان ناچارە پەنا بێ کاری تر ببات و وەختی پشوو و حەسانەوەی بێ وەرگێڕان دابنێ، وەرگێڕانی کوردی لە پەراوێز و بە ماندوویی دەکرێ و لەوانەیە ئەوەش بە نۆرەی خۆی کاریگەریی لە سەر کوالیتی وەرگێڕان هەبێ. نەبێتە زانستیش چونکە کێ و ناوەندی تایبەت بە وەرگێڕان دروست نەبوون و وەرگێڕی کورد بە هەوڵی خۆی، خۆی پێدەگەیەنێ و دەرچووی زانکۆ یان ناوەندێکی

تایبەت بە وەرگ□□ان نییە. دواتر بەرهەمی وەرگ□□دراویش، نە بە باش نە بە خراپ قسەی لەسەر ناکرێ و هەڵناسەنگێنرێ.
سەبارەت بە وەرگ□□انێکی باش و سەرکەوتوویش، بە بڕچوونی من زانین و شارەزابوون بەسەر زمانی دەسپێك و زمانی مەبەستدا مەرجە، بەڵام بە تەنیا بەس نییە. وەرگ□□ دەبێ لەو بوارەدا ئاگادار بێ کە کاری لە سەر دەکا. دیارە ئەم□□کە ئەنتەرنێت لەچاو □ابردوو دەرفەتێکی زیاتری بێ وەرگ□□ەکان □ەخساندووە و لە هەندێك □ووەوە ئاسانکاری بێ کردوون. بێ نموونە وەرگ□□ێك زۆر بە سانایی دەتوانێ سەبارەت بە فەرهەنگ و نەریتی ناوچەیەك یان سەبارەت بە ناو، شوێن، کەسەکان و زۆر شتی تر زانیاری بەدەست بێنێ. هەبەت ئەمە لە پێشخستنی توانا و دەسەڵاتی وەرگ□□دا بەو شێوەیە دەور نابینێ و تەنیا دەتوانێ کێشە تەکنیکییەکانی چارەسەر بکا.

پ5/ وەرگ□□ان دەتوانێت چ □□□□ك لە بەرەوپێشەوەبردنی کتێبخانەی کوردیدا بگ□□□ت؟ بێ هەوڵ نەدراوە وەرگ□□انی پێچەوانە بکەن، واتە بەرهەمە کوردییەکان وەربگ□□نە سەر زمانە بیانییەکان، پێتان وا نییە لە ئێستادا ئەوە پێداویستییەکی گەورەیە؟
وە/ وەرگ□□ان □ەفە بەتاەکانی کتێبخانەی کوردی دادەگرێ و □ەفەی نوێی پێوە زیاد دەکا، نەتەوەیەك چەندەش خاوەنی کتێب و نووسەر بێ، دیسان پێویستی بە وەرگ□□انە. خاڵی سەرنج □اکێش ئەوەیە ئەو نەتەوانەی خاوەنی زۆرترین کتێب و دەوڵەمەندترین زمانن، زیاتر لەوانی دیکە گرنگی بە وەرگ□□ان دەدەن و لەو بوارەوە چالاکترن. کتێبی وەرگ□□دراویان لە هی نووسراو پتڕە. وەرگ□□ان، دەتوانێ بە هانای کتێبخانەی کوردییەوە بێ، دەوڵەمەندی بکا و □ەنگ و بۆی پێ ببەخشێ. دەتوانێ لە داهێنان و نوێگەریدا □□□□کی بەرچاو بگ□□□.
لە وەرگ□□انی پێچەوانەدا، بە پێچەوانەی وەرگ□□ان بە زمانی کوردی هەوڵ و خولیای وەرگ□□ بە تەنیا بەس نییە، هەندێك فاکتەری دیکە دێنە گ□□□: هەڵبژاردنی دەق، دیزاینەوەی وەشانخانە، تیپاژ و □□ژەی خوێنەران. زۆر شت کە □ەنگە لە وەرگ□□انی دەقێکدا بە کوردی بیری لێ نەکرێتەوە. ئەوەی □استی بێ من خێم تاقیم نەکردێتەوە تا بزانم کەند و کۆسپەکانی بەردەمی چین.

پ6/ ئەو دۆخەی ئێستا وەرگ□□انی پیادا تێپەڕ دەبێت لە هەرێمی کوردستان چۆن دەبینن، پێتان وایە زۆر و بڕیی لە وەرگ□□اندا هەیە، کێ بەرپرسیارە لەو دۆخە و چی بکرێت بێ باشتربوونی؟
وە/ وەرگ□□ان هەتا زۆر بێ باشترە، ئەوەی لە کوردستان دەکرێ، زۆر نییە، هێشتا بە سەدان شاکاری کلاسیك هەن بێ سەر زمانی کوردی

وەرنەگ□□دراون، □ەنگە بۆ خۆمان پ□مان وابێ زۆرە چونكە درەنگ دەستمان پێ كردووە. بەڵام بۆربوون لە وەرگ□□اندا بەدی دەكرێ، پاشاگەردانییەك هەیە و بە پلەی یەكەم دەزگاكانی چاپ و پەخش لێی بەرپرسیارن. ئەو دەزگایانە دەبێ هەموو وەرگ□□انێك بۆاو نەكەنەوە و لێژنەیەك بۆ هەڵسەنگاندنی ئەو كتێبانە پێك بێنن كە بە نیازن بۆاویان بكەنەوە و لە بڕیاردانداهەستیارتر بن. بە تایبەت گرنگی بە زمانی كوردی بدەن كە یەكێكە لە كۆشە سەرەكییەكانی وەرگ□□انی كوردی.

بەشێك لە ژیاننامە:
سەرەتا بایەزیدی ساڵی ١٩٨٢ لە شاری مەهاباد لەدایك بووم. لەوێ تا دیپلۆمم خوێندەوە و ساڵی ١٩٩٩ لەبەر هۆكارگەلی سیاسیی □□ژهەڵاتی كوردستانم بەجێ هێشتووە و □ووم كردۆتە باشووری كوردستان. چەند ساڵ□□ك لە شاری سلێمانی ژیاوم و لە ساڵی ٢٠٠٨ەوە لە سویسرا دەژیم. لە زانكۆی نۆشاتێل ساڵیك زمان و ئەدەبی فەرەنسیم خوێندووە و ئێستاش لە شاری نۆشاتێل نیشتەجێم. تا ئێستا زیاتر لە دە كتێبم بۆ سەر زمانی كوردی وەرگ□□اوە و بە هۆی شارەزاییم لە زمانی فەرەنسی و تورکیدا پتر گرنگیم بە ئەدەبیاتی فەرەنسا و تورکیا داوە.

كتێبی(التصوف رحیق دین الآنبیاء) بۆ زمانی عەرەبی… نووسینی :عبدالرحمان سعید زەنگەنە

بۆ خوێندنەوەی ئەم كتێبە كلیكی ئێرە بكەن ….

ناوی کتێب: لە دوای ئێنفالەوە
نووسین: کارا فاتیح

دیزاینی بەرگ و ناوەرک: ئومێد محەمەد
قەبارە: ٣٧٦ لاپەڕەی نیوA4
ساڵی چاپ: ٢٠١٥
شوێنی چاپ: سلێمانی
چاپخانە: پیرەمەرد
لە بەاوکراوەکانی دەزگای ڕۆشنبیریی جەمال عیرفان
پرۆژەی ٢٧یادی تاوانی ئێنفال

_____

لێبریی ڕانان
پێشکیی کتێبی لە دوای ئێنفالەوە
نووسینی کارا فاتیح

پێشکیی کتێب بە زۆر ئامانج و مەبەست دا نراوە و دەنووسرێت، هەندێ جار وەك پێویستییەکی نووسینی ئەکادیمی سەیری دەکرێت و بە دانەنانی، توێژینەوەکان بە نوقسان و بوونی کەلێنێکی زانستیی تێیان دا دێنە هەژمار و هەندێ جاریش وەك خوو یان نەریتێکی نووسین، نووسەران لە کتێب و نووسینی توێژینەوەکانیان دا، تێنانێت هەندێ جاریش لە دیوانی شیعر و ڕۆمان و چیرۆك... هتد، گرنگیی پێ دەدەن و دەینووسن.
لە پێشکی دا ناونیشانی کتێب یان توێژینەوە ڕوون و ورد دەکرێتەوە و پێشکیی کتێب دەبێتە ڕایەڵی نێوان ناونیشان و ناوەڕۆك و، ئاماژە بە هەڵکاری هەڵبژاردنی ناونیشان دەکرێت، لەوێشەوە وردەوردە هەڵکاری هەڵبژاردنی بابەت ئاشکرا دەکرێت و لە چەند خاڵێك دا هەمای بە دەکرێت، گیروگرفت و کێسپی بەر دەم دەناسێنرێ و پاشان نووسەر لە گرنگیی باسکە دەدوێ و ئەو بوار و سنوورە دەست نیشان دەکات، کە وەك ڕووبەری کارکردن هەڵی بژاردوە و ڕێبازە و میتۆدەکانی کارکردنیشی بە خوێنەرانی خۆی ئاشنا دەکات، پاشان پرسیار و گریمانەکانی توێژەر و هەندێ جاریش بە شێوەیەکی سەرپێیی، مەبەست و هۆی کارکردن لە بەش و پارچەکان دا دەخاتە بەر چاو، ئەوجا هەواڵی بوونی ئامانجی کارکەیمان لە کۆتایی دا، پێ دەدا.
ئەمانە بە شێوەیەکی گشتی ناسنامەی پێشکی بوون لە بواری ئەکادیمی دا و توێژەران و ئەکادیمیستان لە بەر ئەم هۆیانە پێشکی بە گرینگ

دزانن، هەروەها لە کتێب و توێژینەوە ئاکادیمییەکانیشدا هەندێجار، هەمان ئەو ئامانج و مەبەستانە بە نووسینی پێشکەشکردنی دەکەونەوە و دیسان نووسەر بە شێوەیەکی مولتەزیم، بەو یاسا و بنەما یەوست دەبێت، بەڵام هەموو جارێکیش وەها نییە و مەرجیش نییە وا بێت، هەندێ نووسەر خۆیان لە نووسینی پێشکی لادەدەن، یاخود لە نووسینی دا، پێیانوی لەو خانانە ناکەن و بە شێوەیەکی سەربەستانە ئەم بوارە بە کار دەهێنن، بە شێوەیەك لای هەندێکیان وەك سەاو و بنەڕباشکە و دەروازەیەکە بە دامەزراندنی پەیوەندی لەگەڵ خوێنەر و کردنی بە ئەقڵیەك لە نەوان خوێنەر و ناوەڕکی کتێبەکە.

درێژکردنەوەی ئەم سەرەتایە لەوە زیاتر بە پێویست نازانم و، دوای ئەم بەهانانە بە پێویستبوونی پێشکی، لەڕە دا دەمەوێت زوو بگەمە مەبەستی خۆم، واتە ئەم سەرەتای پێشکییە تەنها بەهانەیەکە بە ئەوەی، کە ئاشکرا بێت من چیم لەم پێشکییەی خۆم دەوێت. پێش هەموو شتێك دەگەڵینەوە بە ناونیشان (لە دوای ئەنفالەوە) دواتریش کە دەین بە پێستی بابەتکان، کە بە سێ بەش پڵەن کراون و لە لکەینەوە و وتار و گفتوگۆ پێك هاتوون، ئەوەی دەیبینین جگە لە لکەینەوەیەك بە ناوی (ئەنفال و بکارهێنانکانی) ناونیشانی هیچ بابێت (لکەینەوە، وتار، گفتوگۆ) کی تری تێدا نییە ئاماژە بێت بە ئەنفال و باس لە ئەنفال بکات.

وەك تێبینیی ناونیشانی زەربەی ئەو کتێبکانە دەکەین کە بەم شێوەیە پڵەن کراون، بە زەری لە دوو حاڵەت بە دەر نیین، ئەویش یان ناوەڕکی هەموو بابەتی تەکەای بەشکان دەچنە ژێر چەتری ئەو ناونیشانی کتێبکەوە، یاخود تەنها یەکەك لە بابەتکان وەك دەخوازی نووسەر و وەك ئەوەی ڕەنگە لە ڕووی ئیستاتیکی و سەرنجاکێشی و هەزی گەیاندنی بە خوێنەر لە ناونیشانی بابەتکانی تر پەسندتر بن، بۆیە لە ناونیشانی بابەتکەوە هێدکشێن و بەرز دەکەنەوە و دەکەنە ناونیشانی کتێبکە، لە کاتەك دا ڕەنگە ناوەڕکی بابەتکانی تری کتێبکە، هیچ پێوەندییەکان بەم ناونیشانیشەوە نەبێت.

وەك بە ڕواڵەت دەبینین، ناونیشانی ئەم کتێبە (لە دوای ئەنفالەوە) هیچ یەك لەم دوو تایبەتمەندییەی تێدا نییە، واتە نە هەموو بابەتکان دەچنە ژێر سایەی ئەم ناونیشانەوە و هەڵکی ڕوون و ئاشکرا پێیانەوە دەبەستێتەوە، نە ئەو ناونیشانە خۆیشی بریتییە لە ناونیشانی یەکەك لە بابەتکان، بەڵام لە ڕاستی دا من وەهای نابینم و پێم وا نییە بابەتکان هیچ پێوەندییەکان بە ناونیشانی کتێبکەوە نەبێت، بە تایبەت کاتەك ناونیشانی کتێبەك بریتی بێت لە

ئەنفال، بە مەرجی نازانم ناوەکی بابەتەکان بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ، باس لە کارەساتی ئەنفال بکەن و، لە ناو ئەو هەوداوە دا بەن و بچن و هەوە بدەن مێژووکەی بنووسنەوە، یاخود باس لە کاریگەریی دەروونی و کۆمەڵایەتی و ئابووری ... هتد، ی بکرێت و لە هەندێ زمانی و ئەخلاقی و یاسایی و سیاسی و... هتد، هەوە بخوێنرێتەوە و شی بکرێتەوە و بکرێت بە کەرەستەی توێژینەوە و کارکردن و گفتوگۆ، چونکە (دەکرێت دەیەها تێکست بنووسرێت و ناوی ئەنفالیشی بخرێتە سەر، بەڵام لە ڕاستی دا هیچ یەك لەو تێکستانە جگە لە پێوەندییەکی هەووکار و سادە لەگەڵ ئەنفال دا، هیچی دیکەیان نەبێت، بەڵام دەکرێت تێکستێك بنووسرێت بە ئەوەی باس لە ئەنفال بکات توانای دەرخستنەوەی کاریگەریی ئەنفالی هەبێت، لە سەر ژیان و جیهانبینیمان.) مەرج نییە ئەرکی نووسین، لە هەمبەر ئەنفال دا تەنها ڕاوەستان و و چەقین بێت لە ناو هەوداوەکە دا، چونکە کارەکی وەها مەرج نییە هەمیشە خزمەت بەو دەزە بکات و، گوزارشت بێت لە هەستکردن بە لەپرسراوەتی و ئاسوودەیی ویژدان.

بە دەنیاییەوە کارەساتی ئەنفال هەندە تراژیدییە، زەحمەتە زمان بتوانێت بە ئاسانی تەعبیری لە بکات، یان لە ڕاستی دا زەحمەت هەزی ئەو تەعبیرە لای زمان بێت، بەڵێ پەیستە زمان لە ئاست گەورەیی ئەم کارەساتە دا، واز لەو وەهمە بهێنێت، کە بە کەرەستەکانی خۆی هەر دەبێت لە ناو چەقی ئەم هەوداوە دا بێت ئینجا دەتوانێت، لەپرسراوەتیی خۆی بەرامبەر بە ئەنفال بسەلمێنێت، چونکە لە دوای ئەنفالەوە، ئەرکی ئەخلاقی و هەستی لەپرسراوەتیی گەورە ئەوەیە، جارەکی تر و بە چەشنەکی تر ژیان ببینین و دید و هوانین و جیهانبینیمان بە سەرجەم کەشکان بە جارەکی تریان لە بێت و لە دوای ئەنفالەوە زمان ئەو ئەرکە بە خۆی بدات، کە جیاواز بێت لەو ئەرکەی پێش ئەنفال هەیبوە، بەڵێ لەو بابەتانەی ئەم کتێبە (لەکۆینەوە، وتار، گفتوگۆ) دا، کە لە سەر ئەنفال نەنووسراون و بە هیچ شێوەیەك ناوی ئەنفالیان تێدا نەهێنراوە، مەرج نییە خاڵی بن لە هەستی لەپرسراوەتیی بەرامبەر ئەنفال، چونکە پێمان وایە مەرج نییە زمان ڕاستەوخۆ لەو کارەساتە بدوێ، بەڵکو زمان لە ژێر کاریگەریی ئەنفال دا، جۆهەر و ئەرك و ئاراستەی تر وەر دەگرێت و بە قسەکردن و توێژینەوە لە چەندین پرس و قەیران و گرفتی تری بە نموونە وەك پرسگەلی (ژن، گەنج، کێشنبیری، ڕۆژنامەگەری، کتێب خوێندنەوە، دیموکراسی... هتد) زمان کاریگەریی ئەنفالی بە سەرەوە بێت، ئەرکی ئەخلاقی و هەستی لەپرسراوەتیی بە جێ گەیاندبێت، بەڵێ وا هەست دەکەم، لە هەموو ئەو بابەتانەی باسی ئەنفال ناکەن، ئەگەر

جیدیبوون و مرالی نووسین و هستی لپرسراوتییان تدا بت، ئوا کاریگریی ئنفالیان بە سروەیە، کاریگرییەك کە وا دکات، یان توانای ئوی هیە، زمانی تعبیر لە ئاست هموو گشیکی ژیان دا دروست بکرتوە و سر لە نو مرۆڤ بە دیدکی ترو تماشای شتکان بکات.

بابتکان (لکینوە، وتار، گفتوگ) ککراوی ئو بابتانن، کە لە (15) سای رابردوو دا (1999-2013) نووسراون و لە ژنامە و گڤارە کوردییکانی کوردستانی باشوور بەاو کراونتوە، کردنیان بە کتب لە استی دا لو بوایوە، کە مرج نییە ئو بابتی ژڤ لە ژان بە گڤارك یان ژنامەیك دنووسرت، ئیتر مای استقینەی ئو ژنامە یان گڤارە بت و، بە کتب نگوزرتوە، استە زر بابت بە هتاهتایە پویست دکات هر لە نو ژنامە و گڤارکان بمننوە و نکرن بە کتب، بە تایبت ئوانیان کە هز و تمنیان تنها لە خوندنوە و کارکردن لە سر بابتکی ژڤ، ئو زمانی پی دەدون، تنها زمانی ئو ژڤ بت و ئیتر بکك نیات، بنام پمان وایە، ئو بابتانی ئرە تنها دڕفتی چاو هنهنانیان لە ژنامە یان گڤار دا بو، ئگینا لە استی دا قسکردن نبوون لە سر پرس و گرفتی هنووکییی ژڤ و خ ئگر لو بابتانیشیان تدا بت، ئوا ئو کرستی تگییشتن و دونیابینی و شیکارییان تدا دبینین، کە بە سردم و کات و کشە و گرفتی تر دست بدن. پاشان کردنیان بە کتب لرە دا، لو گشنیگایوە، کە هر لە بنت دا حی کتب و سیمای کتب بە بابتکانوە هیە و دیارە، ئگرچی هندکیان وتاری کورتیشن، چونکە هندە جار وشە و دربین لە وتاری کورتیش دا، سیحری خیان لە دست نادن و، دکرت هزی مانویان وك ئوانی تر بت، هرگیزیش پمان وا نییە دخی ژنامەنووسی لرە دا بە سر ژشنبیریی کتب نووسینوە دیار بت، یاخود کتب پاشکی ژنامەگرتی بت.
لریشدا بە کورتی بە سر یکییکی ئو بابتانە دا دچین، کە لە چوارچوی (لکلنوە، یان وتار، یان گفتوگ) دا کار مان لە سر کردوون.
لو بابتە دا کە لە سر ئنفال نووسراوە، لە استی دا باس لە ئنفال خی ناکات، بکو بە هی خنگرتنوە پیوندییکی مرۆدستی و ئاوگ لگ کمك بچوونی دیکە دا دبستە، تا لە گای ئم پیوندییشوە، دیدگاکان زیاتر و بچوونکان قووتربن لە سر کارساتی ئنفال، کارساتك بە تگییشتنی قووە

لەی، دەشت بە سەرجەم پێکهاتەی سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئەخلاقیی خەمان دا بچینەوە و ئەستا و پاشەڕۆژی خەمان بە جۆرێکی دیکە ببینین، تێگەیشتنی قووڵیش لە کارەساتی ئەنفال بۆ دەست پێ دەکات، کە بتوانین ئەنفال لە وشەیەکی ئاسان بکارهاتوو و سادەوە بکەین بە بابەت و کۆرستەیەکی فیکری و مەعریفی و هەموو میتۆدەکانی خوێندنەوە و تێهەندەکانی بینینی بە بخەینە گەڕ.

لە لێکۆڵینەوەی (تێکستی پیرۆز و ترسی وێرگەڕان) هەوڵمان داوە هۆکارەکانی وێرنەگەڕان، یان ترس لە وێرگەڕانی تێکستی پیرۆزی لە زێر سرووت و نەریتی ئایینی دا بە سەر زمانی کوردی دەست نیشان بکەین و لەم پێناوەیش دا باس لەوە دەکەین، کە بۆچی تێکستی ئایینی، کاتێك بە کورد دەگات، هەر چەند کورد بە زمانی ئەو تێکستە ئایینییە قسە ناکات، کەچی هەر بە زمانی یەکەم کاری لەگەڵ دا دەکات و ئەو تێکستە ئایینییەیش هەر بە زمانی خێی کار لە لایەنگر و هەوادارانی دەکات. لەم باسە دا ئەوە ڕوون دەکرێتەوە کە بۆچی ماوەیەکی زێر و بە درێژایی چەندین سەدە، پرسەی وێرگەڕانی قورئان لای کورد ئەنجام نەدراوە، سەرەڕای وێرگەڕانی ئەم تێکستە پیرۆزە، بەڵام تا ئەستا هەموو مامەڵە و پەیوەندییەکی موسوڵمان لەگەڵ ئەم تێکستە دا، هەر بە زمانی یەکەم، خوێندنی قورئان لە هەموو بۆنە و مەراسیمە جۆراوجۆرەکان دا، هەر بە زمانی عەرەبییە و بانگ و نوێژ و شایەتومان و هەندە جۆر دووعا، بە هەمان شێوە هەر وێر نەگەڕاون و وێر ناگەڕێن، لەمەیشەوە ئەوەی شوێنی جێختکردنەوەی زیاترە ئەوەیە، کە ئایا وێرگەڕانی تێکستی پیرۆز چۆنە؟ ئەم تێکستە پیرۆزە دوای وێرگەڕان چی بە سەر دێ و توانای وێرگەڕ لەم کارە دا چەندە و...هتد، هەروەها باس لەو دەخە دەروونییە دەکرێت، کە خوێندنەوەی قورئان بە زمانی یەکەم دروستی دەکا و لە زمانی دووەم دا، ئەو سیحرێی نامێنێت.

لە بابەتی (چەمك و شووناس) دا هەوڵمان داوە چەمکەکانی (بیر، بۆچوون، باوەڕ، ئایین، مەزهەب، ئایدیۆلۆژیا) وەك چەمکگەلێك لە چەمکە ئاڵۆزکان، لە ڕێگەی بەراورد و جیاکاری و جیاوازیی سەرهەدان لە نێوانیان دا، بکەوینە شیکردنەوە و ناساندن و لێکدانەوەیان و، بە شووناسێك ئەگەر ناجیگیریش بێت، بگەین، چونکە وەك لەم باسە دا گوتوومانە (هەر یەك لەم چەمکانە، لە بکارهێنان و تێگەیشتنیان دا، زەحمەتە بە ئاسانی لە چوارچێوەی پێناسەیەکی دیاریکراو دا ئارام بگرن، یان ئەو چوارچێوانەی بۆیان دا دانرێن، یان پێشنیار دەکرێن، مانزڵکی ڕاستەقینە و بەخۆشی خۆیان بن.)

لە (ئاوارە بوونی عەقڵ) دا ویستوومانە خوێندنەوەیەك بۆ چەمکی سۆفیزم بکەین، لە بابەتی (بەرگرینامە) یشدا باس لە ڕەخنەگراوەك دەکەین، کاتێك وەك وەك پڕچەکردار دروست دەکرێت، بۆ شوێنێك کە جیاوازە لە دروستکردن وەك کردار، لەمەیشەوە کەمەبەستی کار و چالاکیی ئەو جۆرە ڕەخنەگراوانەمان بەر ڕەخنە داوە.
لە وتاری (تراژیدیای ئامرە تەکنەلۆژیەکان) باس لە هۆشیاریی مرۆڤی کورد دەکەین لە بەکارهێنانی هەر یەکێك لە ئامرازەکانی (کامێرا، ڕادیۆ، تەسجیل، تەلەفزیۆن، ڤیدیۆ، ماشێن، سینەما، تەلەفۆن و سەتەلایت…هتد) و وەڵام بە پرسێکی وەها دەدینەوە، ئاخۆ ئەم ئامرانە لە ژینگەی تەندروستی خەیان دا، چ کارێك دەکەن و داهێنرانی هەر یەك لەم ئامرانە، سەرەتا بۆ چ نیازێك و بۆ بەدەستهێنانی چەن دەستکەوتێك ئەم ئامرانیان دا هێناوە. پاشان لە وتاری (ڕەشنبیریی کوردی و کوشتنی بیرکردنەوە) دا بۆ شوێکی تیۆری باس لەو بەهەردانەی توانای ڕەشنبیری دەکەین، لە پانتاییی نا پۆیست دا و خەلادان و نەبینینی ووبەری هەستیار و گرینگ و کە پۆیستیان بە بینین و خوێندنەوە و شیکردنەوە هەیە.

لە هەر یەك لە وتارەکانی (خوێنەران و ڕۆژنامەکان، مردنی هەواڵکان، شووناسی ڕۆژنامەنووس، فەستیقاڵکان) کە بە یادی ڕۆژنامەگەریی کوردی نووسراون، باس لە پێوەندیی بە هەزی نەوان خوێنەران و ڕۆژنامەکان دەکەین، لە بایخی هەواڵکان دەدوین، کە پۆیستە بە کەرستەی نوێی شیکردنەوە و میتەدکی وردبینانەوە پاشخان و دەرەنجامەکانی ئەو هەوانە لەك بەرهەنەوە و هەڵسەنگاندنانیش تەعبیر لە هۆشیاریی خەمان و کاراکتەری فیکریی خەمان بکەن و بە زمانی ڕۆژنامەگەریانە دەر ببڕن، گرینگیدان بە شیکردنەوەی سەرجەم لایەنە دیار و نادیارەکانی هەواڵکان بناغەیکی پتەو بە داشتنی سیاسەتە دوور و نزیکەکانی خەیشمان و بایخکی زۆری هەیە لە چارسەرکردنی ئەو کێشە و قەیرانانەی کە واقیعی سیاسی و کەمایەتی و ئابووری و… هتد، ی ئەمە بە دەستیانەوە گیردەیە. هەروەها باس لە شووناسی ڕاستقینەی ڕۆژنامەنووس کراوە و، بە فەستیقاڵکانیش ئاماژە بە ئەوە کراوە، فەستیقاڵ میتەد و پرەنسیپ کەرستەی مەعریفیی خەی هەیە و خەی ئەرکەکە بە هیچ جۆرێك ناخرێتە شوێن و بری هیچ ئەرکەکی دیکە، کەچی لای ئەمە لەپەناو سەر لە نوێ ئامادەکردنەوەی جیهانی فیکریی ئەو بابەتە و ڕامان و قووبوونەوە و پرسیارکردن لەی نییە، بەڵکو هەکارەکە بۆ خەنمایشکردن.

لە وتاری (وتنە و بە دادگاکردنی کۆمۆگا) دا باس لەوە دەکەین کە چۆن بەعس دیموکراسیەت لە هەڵگەی بەناوکردنەوەی وتنەی دیکتاتۆرەوە، وەک تەکنیکێک بۆ دادگا، لەو دادگایە دا هەر هەڵوێستێک بە بچووکی ئەو و لە دیدی ئەوەوە شیاو نەبوو، ئەوا تاوانە و دواتریش تاوانبار دەبێت سزا بدرێت.
پاشان لە وتاری (چاودێرکردن لە نێوان دیموکراسی و دیکتاتۆری دا) دا قسەمان لەسەر ئەو خاڵە جیاوازانە کردوە، لە دژگای چاودێریکردن لە نێوان هەر دوو سیستمی دیموکراسی و دیکتاتۆری دا هەن. دواتر لە ژێر ناوی (لە کوێوە دیموکراسی دەست پێ دەکات..؟) بەو شێوەیە بە وەڵامی ئەو پرسیارە گەڕاوین، کە دیموکراسی لەوەوە دەست پێ دەکات، پەیوەندیی ناعەقڵانی و پڕاوڕزیی تاک بە کۆمەڵەوە هەڵ بوشنرێتەوە و پەیوەندییەکی عەقڵانی و سەربەخۆ بونیاد بنرێت، کە تاکەکی سەربەخۆی بە بڕها و بە ئیرادە و خاوەن چالاکیی سیاسی و کۆمەڵایەتی... هتد، لە دایك ببێت.

لە وتاری (کەچی ئێم جارێ چیە؟) دا شێپەلی کێچ و بەجێهێشتنی وەاتمان بە بۆئومێدییەکی ترسناك لە ژیان بە هەموو مانایەك لە وەاتێ دا بەستوتەوە، بۆئومێدییەك کە تەنانەت کڕان بە ئاییندەیەکی دووریش هیچ تروسکەیەك لەم وەاتە و دەسەاتدارانی ئێم وەاتە بەدی نەکەن، بۆئومێدییەك کە خودی بۆئومێدیی لە وەرگرتنی مافی پەنابەرێتی و بەکاریی ئەوروپایش لەم کێچە ساردیان ناکاتەوە. (نەمزامی چۆن هەفتەیەك، مانگ، یان ساڵیك بە سەر ئەو شتێ دا تێ پەڕی... باشە کوێا شەممە هاتوە... فڕان شت پێنج ساڵی بە سەر دا ڕۆیی و وام زانی دوێنێ بوو... نەمزانی ئەمسا چۆن ڕۆیی... هتد) ئەمانەیش ئەو پرسیارانەن کە لە وتاری (تەمەن لە کوردستان) دا قسەمان لە سەر کردوون. ئینجا لە وتاری (خەتای ئەوانە) دا، باس لەو دەخە دەکەین، کە چ مەرەق و چ حکووومەت و، یان هەر دامەزراوەیەکی تر بێت، کاتێك شکستێك دەخۆن، دەکەونە پاساو و بیانووهێنانەوە، لەم وتارە دا دەماندەوێت بڵێین (ئێم لەژیکە، ئەوە دەگەیەنێت، ئەوانەی هەر خەریکی بیانووهێنانەوە، لە بناغەوە شایەنی لێپرسراوەتی نین و هەرگیزیش بە ئایێندەی نزیك و دووریش بە تەما نین بە سەر ئەو شکستانە دا سەر بکەون، چونکە سەرەتای چارەکردنی هەر کێشەیەك، مەرجە دان بە هەڵە و ناتەواویەکان دا بنرێت...هتد)

لە گفتوگۆکان دا لەگەڵ چەند نووسەر و ڕووناکبیرێك دا، ویستوومانە باس لە کتێب و کتێب خوێندنەوە بکەین و لە هەڵگەی کۆمەڵك

پرسیارەو بەها و هەیبەتی کتێب، هەکاری هەڵکشان و داکشانی کتێب، کەمبوونەوەیەی خوێنەر و پەیوەندیی بە بەهێزی و بە ئامانجی و بەهزریی نووسینی کوردی، یان دونیای تەکنیك و دیجیتاڵ و ئینتەرنێتەوە. هەروەها لە ئاستی کتێبی کوردی لە ڕووی تەکنیك و نەخشەسازی و هونەرکانی دەرهێنانی بەرگ و ناوەڕۆکی کتێب دەدوێین، لەگەڵ گەڕان بە دوای ئەوەی، بۆچی کتێبی کوردی کەوتووەتە ژێر کاریگەریی هێژنامەوانیی کوردییەوە، بۆتایبەت لە ڕووی نەفەسی نووسین و زمان و چوارچێوەی دەربڕینەوە، لەگەڵ گفتوگۆکردن لە سەر پرسی سانسەر و چەند لایەنکی تر پەیوەست بە کتێب و کتێب خوێندنەوە.
هیوادارین سەرجەم بابەتکان بە ڕەحی جیدی و هەستی لەپرسراوێتی و مەڕاڵی کارکردن لە ژێر کاریگەریی ئینفال دا نووسرابن.

شەهیدی قەڵەم – کاوە گەرمیانی 1979 – 2013 … ئا / سەباح عەلی جاف

کاوە ئەحمەد محەمەد ، ناسراو بە کاوە گەرمیانی لە ووڵاتی ئێران لە شاری ڕەشت لە ئاوارەیی لە ساڵی 1979 لە دایك بووە ، پاش بە ریکردنی تەمەنیك لە ئاوارەیی دێنە باشوری کوردستان و لە شاری کەلار نیشتەجێ دەبن ، کاوە گەرمیانی لە تەمەنی پێنج (5) ساڵی واتا لە ساڵی 1984 دەخرێتە بەر خوێندن و چاوەکانی بە خوێندن و خوێندەواری لە قوتابخانەی (نیزال)ی پێشتر و (مرواری) ئێستا قوناغی سەرەتای تەواو دەکات ، لە قۆناغەکانی خوێندندا تا پۆلی (دووەمی ناوەندی) دەبڕێت و پاشتر لەبەر قورسی گوزەرانی ژیان دەست لە خوێندن هەڵدەگرێت و ڕوو لە کارر و کاسبی دەکات لە پێناو مانەوە لە ژیان بۆ خۆی و خانەوادەکەی بەتایبەت پاش ئەوەی کە باوکی کۆچی دوای دەکات ، بەمەیش قورسای خێزانەکەی دەکەوێتە ئەستۆ و لەو پێناوەدا ڕوو لە چەندین کار و کاسبی قورس دەکات و ژیانی بە هەژاری دەگوزەرێنێت .
لەو دەمەی کە بارودۆخی ئابوری و سیاسی کوردستان لە نەوەدەکانی

سەدەی رابردووودا رووی لە خراپی کردبوو ، ئەمەیش وای لە زۆرێك لە هاوڵاتیان بە تایبەت گەنجان کرد کە روو لە هەندەران بکەن لە پێناو ژیانێکی باشتر و بەو شێوەیش کاوە گەرمیانی بێ چەندین جار رێگەی هات و نەهاتی هەندەران تاقی کردوەتەوە بێ ئەوەی لە ژیانی کوللە مەرگی کوردستان رزگاری ببێت ، بەڵام لە هەموو جارەکاندا سنورداش دەکرێتەوە و نەیتوانیەوە بەو ئاواتەی بگات و هەموو جارەکان دیتەوە نیو خانوە قوڕنەکەی و ژیانە هەژارانەکەی دەست پێ دەکاتەوە .

کاوە گەرمیانی جگە لە زمانی کوردی ئاشنای زمانەکانی تری (فارسی و عەرەبی) بووە و توانیویەتی لەو رووە سودی لێ وەر بگرێت ، پێش ئەوەی کاوە گەرمیانی بێتە نیو دنیای رۆژنامەگەریەوە بە شیعر نوسین دەستی پێ کردووە و خۆی بە شیعرەوە خەریك کردووە ، بەو شێوەیە دەردەکەوێت لە رێگەی شیعرەوە تێکەڵی دنیای مەعریفە بووە هەربۆیە لە ساڵی 2002 تێکەڵی دینای رۆژنامەگەری دەبێت ، سەرەتای کاری رۆژنامەگەری بە وینەگرتن دەستی پێ کردووە واتا (فۆتۆجێنالیست) و لەو رێگەوە هەوڵی دەدا وێرانی و کەم و کوێیەکان پیشانی هەموان بدات ، پاشتر زیاتر لە بواری رۆژنامەگەریدا رۆچووە و چەندین راپۆرات و هەواڵی رۆژنامەنوسی ئامادە کردووە و لەگەڵ زۆرێك لە رۆژنامە و سایتەکاندا کاری کردووە ، لە ساڵی 2007 بە دواوە بە شێوەیەکی فەرمی دەبێت بە پەیامنێر لە هەریەکە لە (سایتی ئاوێنە) و (رادیۆی ئازادی) و لێرەیشەوە زیاتر تێکەڵی کاری رۆژنامەنوسی بووە و زۆر تر کارەکانی بێ بەدواداچوون بووە لەسەر کەندەڵی و کەم و کوێیەکانی کۆمەڵگە بە تایبەت لە سنوری گەرمیان ، هەر لەو کاروانەدا بوەتە پەیامنێری هەریەکە لە رۆژنامەکانی (ئاوێنە ، کوردستان راپۆرت ، رێگای کوردستان و گەرمیانی ئەمڕۆ) .

کاوە گەرمیانی رۆژنامەنوس بێ زیاتر کار کردن و خۆ تەرخان کردن بێ هەماهێنی کەم و کوێی و گەندەڵیەکان بیری لە دەرکردنی رۆژنامە و بڵاوکراوەی تایبەت و سەربەخۆ لە سنوری گەرمیان کردووە هەر بۆیە لە ساڵی 2011 کتێبێکی چاپ و بڵاوکردەوە لە ژێر ناونیشانی (گەرمیان لە نێو بەگەنامە رەشەکاندا) ، پاشتر لە ساڵی 2012 بوو بە سەرنوسەری گۆڤاری (گەڵان) و درێژەی بە کاری رۆژنامەگەری خۆی داوە ، لە 10/9/2012 بوو بە خاوەن ئیمتیاز و سەرنوسەری گۆڤارێکی تر بە ناوی (رایەڵ) کە تا ساتی تیرۆر کردنی توانی (14) ژمارە لەو گۆڤارە بڵاوبکاتەوە کە هەر بێ خۆی زۆر ترین کارەکانی بە ئەنجام دەگەیاند ، کاوە جگە لە کاری رۆژنامەنوسی کەسێکی چالاکیش بووە لە بواری کۆمەڵگەی مەندەنیدا هەر بۆیە لە زۆرێك لە

خۆپیشاندان و نارەزایيەتيەکاندا ڕوی هەبووە تەنانەت لەسەر کاری ڕۆژنامەنوسی چەندین جار توشی دەردەسەری و هەڕەشە و گرتن و لێدان بووەتەوە و تەنانەت لەو پێناوەدا (لوتی) لە لایەن هێزە ئەمنیەکانەوە شکێنراوە ، کاوە گەرمیانی ئەندامی کارای سەندیکای ڕۆژنامەنوسانی کوردستان و ئەندامی فیدراسیۆنی ڕۆژنامەنوسانی جیهان بووە .
کاوە گەرمیانی لە ژیانی کۆمەڵایەتیدا کەسێکی ناسراو و هاوڕێ و دۆستی ڕۆژنامەنوسان بووە ، کاوە گەرمیانی لە 12/12/2012 ژیانی هاوسەر گیری لەگەڵ خاتوونی ڕۆژنامەنوس و کەس و کاری ئەنفالکراو (شیرین ئەمین) پێك دێنێت و ژیانێکی سادە و هەژارانە لە نێو خانویەکی قوڕدا دەگوزەرێنێت ، لەسەر هەواڵەست و نوسینەکانی مەخابن لە شەوی 5/12/2013 ڕۆژنامەنوس کاوە گەرمیانی لە ماڵەکەی خۆیدا بەر دەست ڕژێی کوللە دەدرێت و شەهید دەکرێت و بۆ ڕۆژی پاشتر لە نێو ئاپۆرەی هاوڵاتیان و ڕۆژنامەنوساندا بە دروشمی (ئازادی ، ئازادی) لە گۆڕستانی (کەلاری کۆن) بە خاك دەسپێردرێت ، شەهید کاوە لە پاش خۆی جگەر کۆشەیەکی بەناوی (ئامەد) دەبێتە ئومێد بۆ هاوڕێ و کەس و کارەکەی ، ساڵانە لە (5/12) دا لەسەر تاسەری کوردستان و گەرمیاندا لە ڕۆژی شەهید کاوەدا چەنیدن چالاکی بەڕێوە دەچێت ، وەك نەریتێکش لە کەلار ساڵانە بۆ یادی شەهید کاوە چەندین چالاکی بەڕێوە دەچێت و (خەڵاتی شەهید کاوە) بە کەسێکی چالاك دەبەخشرێت ، دورد بۆ گیانی پاکی شەهیدانی قەڵەم و شەهید کاوەی هەمیشە ڕەباز زیندوو ، شەهید کاوە پێت دەڵێین (هەمیشە لە یادمانی) .

پەیوەندی ... نەژاد عزیز سورمێ

(1)
دوو لوتکەی دوو کێون ..
بەفر هات ،
ماچی
ڕووباری
شێتی کرد..
تۆلازی ئێما

دڵن سەری (ئۆقید)ی شاربەدەر
دەبڵن و
دەیخەنە (دەریای ڕەش)ـەوە .

(2)
زۆوەشڵن خەنجەری لەکایە.
بۆ ئەو ،
باڵی شەکەتی قەقنەس سەمایە !!
سەمای دەسماڵان ..
زۆوەشڵن خەنجەری لەکایە..
(3)
درەختی نایلۆنی بەر پەنجەرە
چوار وەرز تۆك دەکاتەوە ..
ئەو درەختە ،
دارپەشیمانی(ئەپۆلۆ) نییە
خەونی بزۆکاوی
زیندووە ، مردووەکانە
کە دوو لوتکەی دوو کۆی
تیا پۆك دەگەن .

1985 /10

لۆ پای چی هۆرمتان شۆواند ... هونۆر جۆمیل

ئۆوەی ئەمۆ لۆ کوردستاندا دۆ گوزۆرۆ پیشاندانی ناشیرین ترین وۆنەی حوکم ڕانیۆ . وۆتاقی کردنۆوۆو ناشیرین ترین حوکم ڕانی کردنۆ . وۆ دوو نیا دیدی حیزبۆ کان هۆندۆ کورت بۆتۆوۆ کۆ بۆردەمی خۆشیان نا بینن . سیاسۆت کردن مافۆکی یاسایو ئاسای تۆواوی حیزبۆ سیاسۆکانی کوردستانۆ ..بۆەام دۆبۆت ۆۆ چاوی بنەما گشتیو پیرۆزکانی کوردستانو تاکی کورد بکرۆت .. وۆنابۆت کۆی ژیانی کەمۆگا بخرۆتۆ چوار چۆوۆیکی سیاسییۆوۆ .. ئۆویش چجۆرۆ سیاسۆتۆک

! ئەگەرچی سیاسەت کردن دەبێت لە گەڵ وەتانی دراوسێو دڕاوەی کوردستان بوایە دەبو بەرژەوەندیە باڵاکانی کوردستان گرنگ ترین خاڵ بێت حیزبەکان کاری لەسەر بکەن .وەدە بێت سیاسەت بە پێش خستنو خزمەت کردنی تاک بۆتاکی کوردستان بوایە بە ڕەچاو کردنی ئینتمای سیاسیان ..گەر هەوەدانە کە بە ئەم ئامانجە بو بە گومان کەی کەڵگا سودمەند ئەبوون..بەڵام بەداخەوە ناشیرین ترین وێنە لە کوردستاندا وێنەی سیاسییەکانە ..یەکێتیو پارتی بە جڕەک گومەکیان شقاندووە مەحاڵە بە ئاسانی بچێتەوە باری ئاسای خۆی خۆقاندنی ڕەوشکی ئاڵزو سەختیان بە هەی سیاسەتە لارەکیانەوە هەناوەتە ئاراوە شتێک بەناوی ژیان بێت . نیان هەشتەوە بە هاوڵاتیان .. دوبارە کردنەوەو ئیدامە دانی ئەم ڕەوشە نا سەقام گیرانە بەردەوامە .. ئەوەی لەم ئەم چەندەڕژە لە سنوری سلەمانی سەرنجی ڕا کێشام یەکێتیو دژگە ئەمنیە کانی یە کێتی بون ..چونکە لەم چەند ڕۆژدا ئەوانیش بون بە بە شێک لە وێنە گشتیەکە .. بەوەی چی بڵشاییەک . یە کێتی هەی بو لە گەڵ پارتی نەی هەشت وەدیەوێت ئەویش هەمان ئەزمونو تەجروبەی ئەو دوبارە بکاتەوەو کردیشی …هەڵکوتانە سەر ماڵی مامستایانو گرتنیانو سوتاندنی ئەتەمبیلە کانیانو هەڵگرتنی کوشتن لێیان ..ئەستا وەڵامی یەکێتییە بە کەتای هێنان بە بای کەت ..بە شێتانی کردنی داوای ڕەوای خەڵکی ئەم هەرێمە بە ؟ لە کاتێکا تەواوی کەشە کان یە کێتیو پارتین بە هاوبەشی دەستیان بەسەر ئابوری ئەم هەرێمە دا گرتووە قەرغی جومگەو شادە ماری دارای وڵاتیان کردووە نەفەسک دەرچەیک نییە ئەمان کێنتڕۆیان نە کردبێت بەیە وەک چەن سەرچاوەی قەیرانو کەشکان ئەوانن : چارە سەرکەشی ئەوانن ..دروست کردنی ئەم ڕەوشە بە بەوای من دو هەکار یاخود دو ڕە هەندی هەیە . ئەوانیش(ناو خێیو دەرە کین) ناو خێین لەو ڕووەو کە ئیدارە دانی ئەم وڵاتە ئیدارە دانێکی کوردییە وە ترەکی کەشە کانیش لەمشیانە دو هەکاری هەیە . یەکەمینیان پەیوەندی بە پەستی سەرکی هەرێمەوە هەیە . دووەمینیان پەیوەندی بە گەڵانەوە هەیە کە یە کێتیو پارتی بەنا شیرین کردنی تەجروبەی گەڵان ئەم بارەیا خوقاندووە . هە کاری دووەم دەرکییە وەک وتم لە و ڕووەو کە یە کێتیو پارتی پاشکەی ناسیونالزمی تورکیو ئێرانین مە حاڵە ئەم دو وڵاتە خواستی شتێک یان نە بێت ئەمان بیکەن ..

گروپی خەجی؛ هەڵکەندن، شەوازی چالاکی و ئامانجەکانی ... هەژن

گروپی خەجی چییە ؟

گروپی خەجی (لەکاو گروپ) هەڵکەندن و هەڵکەراوەی شوێنی ژیان و کارکردن و خوێندن و بوارەکانی دیکەی ژیانە، دەکرێت گروپێکی بەرهەڵستکاری دژ بە دەسەڵاتداران و سەرمایەداران بێت، هەر ئاوا دەکرێت گروپێکی تایبەت بە هاریکاری و کۆمەک، کاری خێرخشی، ئاوەدانکاری زانیاریی، خۆکۆمەکیی نەخۆشان، دایکان، باوکان، کۆمئەندامان، هاوڕێگەزبازان، شارەزایانی بواری ئایتی، خۆکۆمەکیی خوێندکاران، پاکژکردنەوەی ژینگە، پاراستنی ئاسایشی کەڵان و گەڵک و گوند، فریاگوزاریی، هێنوێنی و گشت بوارەکانی دیکە ژیان ...تد

ئامانج لە پێکهێنانی گروپی خەجی

گروپی خەجی بەخێی ئامانج نییە، بەڵکو ئامرازی بەدیهێنانی حەز و داخوازییە کەسیی و گشتییەکان و بەرژەوەندی نەوەکییی دانیشتوانی گەڵکەک، کۆمەڵە کرێکار و فەرمانبەر و خوێندکارێک یان پێگە و سەکۆیەکە بۆ ئاوەدەرکردنی زانیاریی و کۆمەک و پەداویستییەکان لەنێو پێوەندییە کۆمەڵایەتییەکان، کە بەشێوەی بەردەوام کێبڕوونەوەی گشتی ئەندامان یان بەشدارانی لەسەر پرسەکان و پەداویستییەکان و ئەرکەکان بیاردەدرێت.

هەکاری پەداگریی و شێدایی ئازادیخوازان بە گروپە خەجییەکان

وەک سەرەتا ئاماژەمدا، گروپە خەجییەکان بەخێیان ئامانج نین، بەڵکو ئامرازی بەدیهێنانی ئامانجەکانن. بەجگە لەوەش هەر هەبوونی گروپە خەجییەکان بە تەنیا بە خێی ناتوانێت وەڵام بە شێدایی و پەداگریی ئازادیخوازان بداتەوە، بەڵکو ئەو ئافرێنربوون و ئادیکاڵبوونی مەکانیزمەکانن، کە ئازادیخوازان دەکەنە پەداگر و شێدای پێکهێنانی گروپە خەجییەکان و بناخەیی لەبەرچاوگرتنیان لەنێو کێی تەکۆشان و بەرەو پێشبردنی شۆڕشی کۆمەڵایەتیی؛ بە واتایەکی دیکە ئەو کێبوونەوە گشتییەکان و هەڵکەستنی ئاسایی و سەرپەرشتیکردنی بە کۆمەڵ و چالاکی ئاستەوخێن، کە وەک میکانیزمی

ڕێگر لە پاشکەبوون و پەرە-دەسەڵاتبوونی گروپە خەڵیکەکان و سەرهەڵدانی بیرکراسی و ئاریستۆکراسیی ئابووری، گروپە خەڵیکە شۆشگێڕەکان لە گروپە خەڵیکە ئیفەرمیست و سازشکارەکان جیادەکەنەوە و هەر ئەو هەکارانەشن، کە بوونەتە هۆی ئەوەی ئازادیخوازان گرنگی و پەداویستی گروپە خەڵیکان بناخەیی وەربگرن و بە هەموو بواریك هەوڵی پێکهێنانیان بدەن.

جۆرەکانی گروپی خەڵکی

بەپێچەوانەی دابەشکردنی پرسەکان و شتەکان و کەرەستەکان بەسەر تەش و سپی، ئەوە تەنیا تێکەڵاوی و بۆرنگاریکردنی دەسەڵاتداران نین، کە گروپی خەڵکی دەکەنە پەداویستی، بەڵکو ئەوە وەڵامدانەوە بە هەموو لایەنەکانی ژیانەی ئێژانەی خەڵکە، پەداویستی ئەوان دەکاتە ناچاریی. جۆرەکانی گروپی خەڵکی بریتین لە : گروپە داخوازییکارەکان و بەرهەستکارەکان، گروپەکانی ئاووهەری زانیاریی و خەبەرخشکاریی و خەڵکەمەکیی کەمەڵایەتی، گروپەکانی پاراستنی ئاسایشی شوێنەکانی ژیان و کار و خوێندن، گروپەکانی پاراستنی ژینگە، گروپە تایبەتەکان بە پرسە تایبەتەکانی تەوژمە کەمەڵایەتییەکانی وەك ئاووهەری ئازموون لەبارەی نەخۆشی، تەرککردنی سیگار و مەی و بەنگکەر و نەخۆشیە کەمەڵایەتییەکانی دیکە.

شۆڕەی ڕەکخستنی گروپی خەڵکی

هەر وەك ڕەکخراوە جەماوەرییەکان، ئەوە ئامانجە کە شۆڕەی ڕەکخستنی گروپە خەڵیکەکان دیاریدەکات و ئاراستەی دەکات. کاتێك کە ئامانج لە پێکهێنانی گروپە خەڵیکەکان وابەستەکردنی خەڵك بێت بە پارتییەکان یان گەیاندنکردنی خەڵك بێت بە بەیارەکانی فەرماندارییی و دەوڵەت، ئەوا خەبەخە گروپی خەڵکی شۆڕەی ڕەکخستنی نوێنەدگەرا و قووچکەیی لەخەدگرێت و کەسانێکی دەسەڵاتخواز و هەڵپەرست بە بەدەستهێنانی مشەخۆریی یا پلە و پایەی دەسەڵاتداریی و بەرتەری لە سەرووی گروپەکەوە جێدەگرن، لەو بارەوە دەتوانین وەك نموونە بە ئەنجومەنی گەرەکەکان ئاماژەبدەین، کە ساڵی ١٩٩٢ (ینک) وەك ئەڵتەرناتیڤی (شورای گەرەکەکان) دروستیکردن و بەسەر خەڵك سەپاندنی. هەر ئاوا (شورای گەرەکەکان) کە بەیاربوو ئامرازی خەباتوبردن و بەدەستهێنانی داخوازییەکانی خەڵك بن، هەر زوو لەلایەن ڕەکخراوە چەکانی ئەو کات لە سەرەوە پاوانکراون و کرانە بەندەگی ئایدیەلۆجیی ڕەکخراوە چەپەکان. هەر ئاواش گروپە خەڵکیەکانی شوێنی کار و خوێندنی وەك (یەکێتی) و (سەندیکا)

زەردەکان لەنێو کارگەکان و فەرگەکان وەک تۆی هەواگریی و ئەندامگیریی بۆ پارتییەکان بەکاربران.

بۆچوونی ئاوەش، کاتێک کە ئامانج لە پێکهێنانی گروپێ خۆجێییەکان بەدەستهێنانی داخوازی و یەکگرتنی دانیشتووان و کرێکاران و فەرمانبەران و خوێندکاران بێت، ئیدی ناچار میکانیزم و شێوازی گونجاو و خوازراوی خۆی دەدزێتەوە و دادەهێنێت؛ گروپێک کە ئامانجی سەپاندنی داخوازییەکانی خەڵک بێت بەسەر دەسەڵاتداران و هەڵخەڵەتاندنی یەکێتی و هاوپشتی کۆمەڵایەتیی و بڕەوپێشبردنی شۆڕشی کۆمەڵایەتیی بێت، ئیدی ناتوانێت لەتەک هێزکستنی قووچکەیی و نوێندیانە و هەبوونی سڕک و وابستەیی بە پارتییەکان و دەوڵەت بگونجێت و لە بەرانبەر ئەوانە کەبوونەوەی گشتی و هێزکستنی ئاسایی و دەستەی سەرپەرشتیکردن و یەکسانی گشت ئەندامان لە ئەرک و بەرپرسیاریی و سەربەخۆیی لە هەر پارتیی و دەسەڵاتێک دەکاتە پشمەرجی جەماوەرییبوون و سەربەخۆییبوونی خۆی؛ بە واتایەکی دیکە پێویستە هێزکستن و چالاکیکردن و میکانیزمکانی تەواو دژ و پێچەوانەی ئەو گروپانە بن، کە لەپێناو بەدیهێنانی ئامانجی دەستبژێرێک، پارتییەک یان فەرمانداریی و دەوڵەت و کەمپانی و ئایدیۆلۆجییەک پێکهێناون.

میکانیزمکانی سەربەخۆیی گروپی خۆجێی

وەک پێشتر ئاماژەمدا، میکانیزمکانی گروپی خۆجێی سەربەخۆ تەواو پێچەوانە و دژی میکانیزمە باوەکانی هێزکستنە نوێندگەرا و قووچکەییە پاشکۆکانی پارتییەکان و سندیکا زەردەکانی سەر بە دەسەڵات دەبن لەوانە:

– کەبوونەوە گشتییەکان

کەبوونەوە گشتییەکان یەکەمین هەنگاوی دەمکراسیی ڕاستەوخۆ و مەیدانی بەیاردان و دیاریکردنی کێسانی خەباتخشن بۆ ئەنجامدان و فەرگەی گەلانەوە و پەروەردەکردنی گیانی بەرەخبوون و پشتبەستن بە یەکێتی و هاوپشتی کۆمەڵاتین؛ کەبوونەوە گشتییەکان هەم سەکۆی مشتومڕکردنی گشت ئەندامان/دانیشتوانن لەبارەی پرسە پێویستەکان بۆ ژیان و کاریی خەیان، هەم مەیدانی هەڵخەڵاندنی جەماوەرین و هەم سەنگەری تەکۆشانن و هەم فەرگەی هوشیاربوونەوە و ئەزموونگیریی و یەکگرتن و هاوپشتیی جەماوەرن، هەم شوێنی بەیاردانن و هەم شوێنی هەڵبژاردنی نوێنەران و زەرشتی پەزێتیقی دیکە.

– هێزکستنی ئاسایی

هەڵوەشاندنەوەی هەموو ئەو یاسایانەی کە دژ بە سەربەخۆیی و سەروەری نیشتمان و ئاسایشی نەتەوەیی و ئاشتی کۆمەڵایەتی و ژینگەی سروشتی و ژیانی ئاژەڵ و ڕووەکی دروستکراون و هەڕەشەن لە سەر ژیان و تەندروستی خەڵک و ئاسایشی ژینگەی سروشتی و ژیانی ئاژەڵ و ڕووەکی.

– ڕاگرتنی هەموو جۆرە هەڵمەتێکی سەربازی و ئەمنی و ڕاگواستنی هێزەکانی پێشمەرگە بۆ سنوورەکان

لە یەکگرتنی گروپە خەجیەکان و چالاکی سەرتاسەیی گشت یان بەشکی گروپەکان لە سەرهەدانەوە و زالبوونی وابستەیی و پاشکەبوون و بیرکراسی و ئاریستەکراسی و پاوانگەریی و چەپاوگەریی و هەلپەرستیی کەس و گروپەکان هەگریبکرەت، پەویستە شەوازی کەبوونەوە و هەکخستن و بەیاردان و جەبەجەکردن هەر بەو جەرە بەت، کە لانو گروپە یەکگرتووەکان هەیە و پەیەودکرەت؛ واتە یەکگرتنی نانەوەندیی و ناقووچکەیی، کە ئەوەش تەنیا بە یەکگرتنەوەی گروپە خەجیەکان لانو تەی کەمەایەتیی ناوچەیی و هەرەمی و سەرتاسەریی مەیسەردەبەت.

هەژن
٢ی دەسەمبەری ٢٠١٦

نامەیەکی کراوە بە هاوەیانی سەکەی ئەنارکیستان* ... هەژن پیزە قەرەچ

١ی دەسەمبەری ٢٠١٦

وەك دەزانن نزیکەی شازدە ساەە لە یەکەمین ژمارەی گەڤاری هەشنبیری دالیان** و دواتر لە بلاگی سەکەی ئەنارکیستانی کوردی-زمان*** و پاشان لە سایتی چەند زمانەی ئەنارکیستان**** و دوا جار لە سایتی ئەنارکیستانی کوردی-زمان***** و هەر ئاوا لانو تەە کەمەایەتیەکان****** بە تەواوی ئەو ساانە تەواوی وزە و توانای خەمان بە سە شت تەرخانکردووە:

یەکەم : بەدرەخستنەوەی ئەو ناو و ناتەرانەی لە ماوەی دوو سەدەی ەابوردوو بەتایبەت سەدەی بیستەم، کە بە هزر و بزاڤی ئەنارکیستی هەبەستراون و هەتدانەوەی ئەو لاسایکردنەوە دەروشانەیە لە کوردستان و ناوچەکە ... .

دووەم : ئاشناکردنی خوەنەری کورد بە بنەماکانی هزری ئەنارکیستی و

مـژووی بـزووتنـوەکـە بـە وەرگـرانـی دەقـە کلاسـیکـەکان و هـەر ئـاوا نووسین و ڕەخنەگرتن لـەبـەر ڕۆشنایی بـنـەما هزریـیـەکانی ئـنارکیزم … .

سـیـەم: خـوێـندنـەوە و هـەڵـوەستـوەرگرتن لـەسـەر ڕەوداوەکانی جیهان و ناوچـەکـە و هـەرێـمی کوردستان بـەتـایـبـەتی، لـەبـەر ڕۆشنایی تـێگـەیـشتنی هـەر یـەکـە لـە ئـێـمـە لـە هزری ئـنارکیزم و کـۆمـەڵـی ئـنارکی … .

ئـێم ڕەڕ بـە شانازیـیـەوە دەتوانین وردە وردە دەرکـەوتنی بـەرەنجامی تـەکـۆشانی نـەپساوەی (سـەکـەی ئـنارکیستان) ببینین و دەتوانین ئـێم ڕەڕ پـاش شـازدە سـاڵ کـۆششکـردن و ماندووبـوونـناسـین، لـەڕ لـەوە دەرکـەوتنی دەنگ و دەستـە و هـەوڵـە ئـنارکیستـیـیـەکان بـەدیبـکـەین، کـە وزە و هیـوا بـە ئـێـمـە دەبـەخشیـن و ئـەوانـدەی دیکـە بـەوای ئـێـمـە بـە دروسـتی بیرکـردنـەوە و دیتـن و ئـەنجـامبـەخشیی کـار و چالاکیـمـان بـەهـێزتردەکات.

شازدە ساڵ لـەمـەوبـەر کاتـێك ئـێـمـە بـەیارماندا دژی هـەموو جـۆرەکانی سـەروەری چینایـەتیی، ڕەگـەزیی و نـەژادیی و ئایـینیی و هـەڵـاواردن و ستـەمکاریی و بـەهـرەکـەشیی تـێبکـەشین، ئـنـاکیزم/ ئـنارشیزم جـنـەوی ڕامیاریی بوون بـەتـایـبـەت لـەنـاو گروپ و پارتـیـیـە چـەپـەکان و هـەرگیز خـەمان چاوەڕێنـەبووین ئاوا بـزووێی بـەرەنجامی چالاکی ڕۆشنگـەرانـەی دەسـتـەیـەکی بچـووکی وەك ئـێـمـە بـزووی لـەنـاو کـۆمـەڵ ڕەنگبـداتـەوە و تـەنـانـەت لـەنـاو ڕیـزی ئـنـدامانی پارتـیـیـەکـان و گـروپـە دەسـەڵـاتخوازەکان بـیـرەکـەی ڕەکخسـتنی ئاسـایی و سـەرپـەڕشتیکردن و ڕابـەریـی بـە کـۆمـەڵ و دەمـەکراسـی ڕاسـتـەوخـۆ و زەر شتـی دیکـە سـەرهـەڵـبدەن و ببـنـە دروستکـەری مشتومـە و زەر شتی دیکـە … .

ئـێستا پاش شازدە ساڵ وەك دەبینین لـە ناوچـەکـە و هـەرێـمی کوردستانش کـە و کـۆمـەڵـی ئازادیخواز/ ئـنارکی لـە دەرکـەوتن و پـەرەسـەندان و لـەنـاو خـوێـنـەرانی کوردی-زمان بـەتـایـبـەت لاوان کـەسانـێکی زەر هـەن، کـە لـە دوای سـەرچاوە هزریـیـەکانی ئـنارکیزم دەگـەڕێن و هاوکاتیش ئـەوە لـە ماوەی دوو ساڵی ڕابوردوو هـەم دەسـەڵـاتدارانی هـەرێـمی کوردستان و هـەم پارتـیی و گروپـە دەسـەڵـاتخوازە ئـێـزسیـنـەکان بـە هـەموو شـێوەیـەك کاردانـەوەی هـەراسانبـوونیان نیشانداوە و هـەوڵی کپکردن و بـەرگرتنی دەنگی ئـنارکیستـیـیان داوە و هـەموو ڕەگـەزیـەکیان گرتووەتـە بـەر.

ئـێمانە هـەموو نیشانە و کاردانـەوەن بـە کارایی سـەرهـەڵـدانی ئاوا بـزووتنـەوەیـەك کە دژی هـەمـوو جـۆرە سـەروەریـیـەکـە، دژی هـەمـوو جـۆرە

پێکهاتە و ڕێکخستنێکی نوێندگرا و قووچکەیی، دژی هەموو هێزاوردن و سووکایەتییەکی، دژی هەموو جۆرە بەهرەکێشییەکی، دژی هەموو جۆرە بڕتڕیدانێکی بە دەستبژێرکان و کەمڕەی ئازاد و یەکسان و دادپەروەر لەسەر بنەمای یەکگرتن و هاوپشتی و هەروەزیی کۆمەڵایەتیی و پشتبەستن بە ڕێکخستنی سەربەخۆی جەماوەریی و کۆمەڵایەتیی و تێکۆشانی ڕاستەوخۆی جەماوەریی و کۆمەڵایەتیی و دەمەکراسی ڕاستەوخۆ و خۆبەڕێوەبەریی کۆمەڵایەتیی و یەکگرتنەوەی ئازادانەی خۆبەڕێوەبەریی کۆمەڵە ئەتنیکەکان لەسەر بنەمای فیدرالیزمی نادەوڵەتی ئامانجی بووە. هەر ئاوا هاوکاتی ئۆپۆش بە هەموو جۆرێك ئیم هەوڵە دژایەتیکراوە و هەرچەندە سەرەتا بە ناونیشاندان و کەم نیشاندان و نەبوو-نیشاندانی دژایەتیکراوە، بەڵام ئێستا کە خەریکە دەبێتە کێشەیەکی گرنگ و بەخێرایی بنەما هزرییەکان و بچووکانی ئانارکیزم لانیو کەمە باوەڕبنەوە و خەریکە تێگەیشتنی هەڵەی ڕابووردوو ئاوژووەبێتەوە و هەگرانی ئانارکیزم لە زیادبووندان و بنەماکانی هزری ئانارکیستی کارایی دادنێن.

بە بچووکی من، ئیم ساتە و لیم بارەدا ئەرکی ئێمە زیاتر و بەربڵاوتر دەبێت و ڕێوت و بزووتنەوەی ئانارکیستی لە ناوچەکە بەتایبەت لە هەرێمی کوردستان وەك هەموو ڕێوت و بزووتنەوە تازەکانی ڕابووردوو لەبەردەم مەترسی کنەکردنی دەسەڵاتداران و دەسەڵاتخوازاندایە، هەر ئاوا کە پێشتر دەسەڵاتداران بەرانبەر ڕێوت و بزووتنەوە تازەکانی کۆمەڵە کاردانەوەی ئاوایان نیشانداوە و هەوڵیانداوە هەر بە ناوی خودی ڕێوت و بزووتنەوە تازەکان دژ بسازن، تاکو هەگران و شەیدایان و لایەنگرانی ڕێوت و بزووتنەوە تازەکان بەلاڕێدابەرن و بە پرسەسەکی دریژماوە دەستەمۆیانبکەنەوە و ئێوان لە ئێگەری گەلانی شۆشگێڕانە نائومێدبکەن. لەو بارەوە بەرانبەر ڕێوت و بزووتنەوەی کۆمونیستی و لیبرال ئەو تاکتیکە سەرلەشێوێنەرانە گیراونەتەبەر و ئێستاش بەرانبەر ڕێوت و بزووتنەوەی ئانارکیستی ئێگەری ئەوە هەیە، کە ئەو کاردانەوانە تەنیا وەك دژایەتی ڕاستەوخۆ نەبن، بەڵکو دەکرێت بە دروستکردنی دەستە و گروپی فریودەر بەناوی خودی ئانارکیزم بێت و هەوێبدەن لەژێر ناوی ئانارکیزم دژ و لەدژی دروستبکەن و بخنەگەڕ. هەرچەندە دەخشانە ئەو کەڵەن و زەمینانەی [دەسەڵاتخوازیی، ناوبانگخوازیی و ڕێکخستنی قووچکەیی و نوێندگرا و هێوونی ڕابەر و سەرەك و قسەکەر]، کە دەسەڵات تواناییەتی لەوانەوە کنەبکات نەو بزووتنەوەکانی پێشتر، لانیو هەزر و بیرکردنەوە و بچووکی

ئەنارکیستی بوونیان نییە. بەڵام ئەو هەشتا دنیاکەری تەواو نییە و هەشتا لە هەرەمێك کە بە زرینە بنەما هزرییەکان و مێژوو و ئەزموونەکانی ئەنارکیزم ناسراو نین، ئەگەری ئەوە هەیە، بلوەت کەسانێك یان گروپێك لە پانتایی نائاگاداریی کەسانی ناڕازی و گەڕانخواز لە بارەی بنەما هزرییەکان و مێژوو و ئەزموونەکانی ئەنارکیزم، خەیان بکەنە دایك و باوکی ئەنارکیزم و جۆرێك لە ئەتریتگەریی/دەسەاتگەریی و پاوانگەریی شارداوە بەسەر هەگران و شەیدایانی نائاگای هزری ئەنارکیستی بسپێنن و لەژێر دەوجامەی ئەنارکیزم کایە چەپەڵ ئامیاریەکانی خەیان پەرەپێبدەن.

لەسەر بنەمای ئەو دیتنە، من بەو سەرەنجامە گەیشتووم، کە لەمەودوا پێویستە ئەرك و گرنگیدانی ئێمە لە سێ ئەرکەکەی دەستپێك نەوەستن و واوەتر لەوە پێداچوونەوەی بەچوون و تەوانینەکانی خەمان بکەین و هەم سەرنج و تێخنێ دەرکەوتنە تازەکان بکەین. بە بەچوونی من، گرنگی ئێم ئەرکە لەوەدایە، ئەو بەشاییانە پێبکەینەوە، کە دەکرێت دەسەاتداران و دەربارانی دەسەات لەوەو کنبکەن. لەو بارەوە من وەك هەنگاوی یەکەم هەوەدەم سەردەمێکی دیاریکراوی چەند مانگێ بە پێداچوونەوە و خوێندنەوەی بەچوون و تێروانینی خەمان بکەم و هیوادارم هەر ئاوا ئەوش هاوەیانی ئەنارکیست لە هەر کوێ هەن، ئەوەی بە گرنگی دەبینن و دەزانن سەرنجیبدەنە و لەسەری کاربکەن و تێخنێ بکەنە لەمپەرێك بە بەرپەرچدانەوەی هەر هەوەکی دژ و دژەخونگەر، بە بەچوونی من ئەوش تەنیا بەوە دەکرێت، کە ئێمە لایەنگرانی تازەی ئەنارکیزم لەوە ئاگاداربکەینەوە، کە ئەنارکیزم پێش ئەوەی تێتکردنەوەی دەوەت و پارتیایەتی و تێکخستن و پێکهاتەی قووچکەیی و نوێندگەرا بێت، تێتکڕەوەی ناوبانگخوازیی و دەستەگەریی و دەستەبژێریی و دەسەاتخوازیی هەر کەسێکە بە هەر ناوێکەوە بێت، ئەنارکیزم دایك و باوك و مامۆستای نییە و هەر کەس ئاوا هەوە و پاگەندەیك بکات، بەبە گومان یان لە بنەما هزرییەکانی ئەنارکیزم تێنەگەیشتووە، یان ئامانجدارانە دەخوازێت دەرکەوتنی تازەکی هزری ئەنارکیزم لەنەو ناوچەکە و کەمەی هەرەمی کوردستان بکاتە دەوجامەیك بە گەیشتن بە ئامانجە کەسیەکانی خەی یان بە خزمەتکردن بە پلانی پارتیی و لایەنێکی دەسەاتدار.

هاوەیان هەبەتە ئێم دیتنەی من بەو واتایە نییە، کە ئێمە هەموو شتەك بەلابخەین و تەنیا خەریکی تێخنێگرتن لە خەمان بین و کەمێ و ناتەزایەتییەکان لەبیربکەین. نەخێر، بەپێچەوانەوە، ئێم سەردەمە

کۆ نا‌ڕازایەتییە جەماوەریی و کۆمەڵایەتییەکان فراوانتردەبن و دەبنە دیاردەی هەر جۆرە، کارکردن لەسەر بەکخستن و پاگەندەکردنی بەکخستنی ئاسایی و چالاکی ڕاستەوخۆ و گرنگی گروپە خەجڵییەکان و بەکخراوە جەماوەرییە سەربەخۆکان و بانگەوازکردنی مانگرتنی گشتی و سەرتاسەری و تێکۆشانی نافەرانی سڤیلیست (مەدەنی) و بەرەنگاریکردنی پلانی تایبەتیکردنەوەی کەرتی پەروەردە و خوێندن و تەندروستی و هەر ئاوا ڕاشنگرییکردن لەبارەی دەمەکراسی ڕاستەوخۆ و خۆبەڕێوەبەریی سەربەخۆ/ئۆتۆنۆم و نانەوانەدییکردنەوەی بەڕێوەبردنی کۆمەڵ، پەداویستی و ئەرکی سەرکی ئیم قەناخی خەباتی ئیمڕۆن و ئۆگەر بیرکەی کەبوونەوە گشتییەکان و گروپە خەجڵییەکان و بەکخراوە جەماوەرییە سەربەخۆکان و کۆمەڵایەتییکردنەوەی کەرتەکان و ڕزگارکردنی پەروەردە و خوێندن لە دەستەڵاتگەرایی دەوڵەت و پارتییەکان و کەمپانییەکان و بەرەنگاریکردنی ڕەوتی نەزمی نوێی بازار (نیئۆلیبرالیزم)، نەبنە ئامانج و دروشم و داخوازیی دەستبەجێ و هەموو ساتەکی ئیمە، بەدنیایییەوە ڕەوت و بزووتنەوەی ئنارکیستیش وەک ڕەوت و بزووتنەوەکانی پێشووتر دەکونە کناری کۆمەڵ و دەبنە دەستپێکی ئایننگەرا و ئایدیۆلۆجیی و سەرنجام دوکان و کەمپانییەک بە قازانجی چەند کەسێک.

بە کوردی و بە کورتی، بە دیتن و بە گوێرەی ئەزموونگەریی من، ئنارکیزم و بنەما ئەزموونیی و هزرییەکانی بزووتنەوە و شارەشی ئنارکیستی بریتیین لە خەوشیاریی شۆشگەرانەی کۆمەڵایەتی، تێکۆشانی سەربەخۆی جەماوەریی و کۆمەڵایەتی، بەکخستنی ئاسایی و نانەوەندیی جەماوەریی و کۆمەڵایەتی، بزووتنەوە و بەرخودانی کۆمەڵایەتی، ڕاپەڕینی جەماوەریی و کۆمەڵایەتی، گۆڕانی کۆمەڵایەتی و سیستەم و خۆبەڕێوەبەریی کۆمەڵایەتیی پشتبەستوو بە هەرەوزی و پشتیوانی کۆمەڵایەتیی بە گەیشتن بە ئازادی و یەکسانی و دادپەروەریی کۆمەڵایەتیی. بە واتایەکی دیکە بەرەنگاریکردنی هەر هەوە و بەکخستن و سیستەمکی ڕامیاریی و ئایدیۆلۆجی، لە سەروی هەمووییانەوە دەستبژێرگەریی، دەستگەریی، پارتیایەتی، دەوڵەت نەتەوە، دەسەڵاتداریی ئایینی و نەزمی نوێی بازار.

---

* ئامانج لە نووسینی ئیم نامەیە، نە ئامۆژگاریکردن و نە ڕەنوێنیکردنە، بەکو سەرنجڕاکێشانی هاوڕیانە بە شتێک کە من ئیم ساتە هەست بە گرنگیپێدانی و بەهەندوەرگرتنی دەکەم و دەکرێت ئاواش نەبێت و من لەنگاوقووچ لە پرسکان تێگەیشتبم و وڕام و سەرنج و

خنەی هاوڕیان لەسەر ئەم نامەیە و بابەتەکانی دیکەی من لەبارەی ئەنارکیزم یان هەر پرسێکی دیکە، دەتوانێت پشتیوانییەکی گەورە بێت بە من و کەسانی دیکەش. بەجگە لەوە ئامانجی من گومانخستنە سەر هیچ کەس و هیچ دەستەیەك نییە، بەڵکو سەرنجڕاکێشانی خوێنەرە بۆ ئەوەی وردبینانە و ڕەخنەگرانە بڕوون و بیرکەکەسان لە هەر کەسێك وەربگرن، بەتایبەت بابەتی پەیوەست بە ئەنارکیزم، چونکە لەجیکی بیرکردنەوەی ئەنارکیستی ئەوە پێسندناکات، کە کەسێك دژی سەرۆڕیی بێت و هاوکات خەریکی ناوبانگدەرکردن بێت بە خەی و لە خەی باوکەك بە ئەنارکیزم چەبکات؛ وەك زانراوە و دەزانین ئەنارکیزم تەز نییە، دژەتیزە، ئەنارکیزم ئایدیالەجی نییە، هەزرە، ئەنارکیزم زادەی هوشمەندیی هیچ کەسەك نییە و بنەما هزرییەکانی (تیۆرییەکەی) گەلاڵەکراوی ئەزموونگەریی بزووتنەوەی سۆشیالیستیی ئازادیخوازی سەدان و هەزاران ساڵە، ئەنارکیزم ئایین نییە و هیچ ئەنجامەك بە دوا ئەنجام و پگەیشتنی مرۆڤایەتی نازانێت؛ ئەنارکیزم ژیانە و ژیانیش هەردەم دگۆڕێت و پشدەکەوێت ؛ وەك پیەر جۆزیف پڕودۆن لەنێو نامەیەك بە کارێ مارکس دەنووسێت "وەڕە با وەڵامی هیچ پرسیارەك بە دوا وەڵام وەرنەگرین و هەر کات بوار هەبوو و پەویست بوو، جارەکی دیکە لە دوای وەڵامی گونجاتر و دروستر بگەڕین و سەرلەنوێ وەڵامەکان نۆژەنبکەینەوە"

** گوڤاری ڕەشنووسبیری – کەمەڵەیەتی دالیان www.dalian.cjb.net ، www.geocities.com/dalyan00 بەداخەوە دەمەکێ ئەو خزمەتگوزاریانە نەماون.

*** سەکەی ئەنارکیستانی کوردی-زمان www.sakurdistan.kurdbloger بەداخەوە دەمەکێ بەهەی نەمانی کوردبلاگەر، ئەو پگەیە نەماوە.

**** سایتی چەند زمانەی ئەنارکیستان www.anarchistan.co.cc بەداخەوە دەمەکێ ئەو خزمەتگوزاریە نەماوە.

***** سایتی ئەنارکیستانی کوردی-زمان www.anarkistan.com
http://facebook.com/anarkistan
Posts by anarkistan

سینەماکارانی کورد لە سێیەمین فیستیڤاڵی فیلمی کوردی "یەتەبەری" ڕێزیان لێگیرا

مانسوور جیهانی / یەتەبەری – سینەماکارانی شارە جۆراوجۆرەکانی کوردستان، لە سێیەمین خولی فیستیڤاڵی فیلمی کوردی "یەتەبەری" لە وەاتی سوید ڕێزیان لێگیرا.

هاوسەمی کۆتایی سێیەمین خولی فیستیڤاڵی فیلمی کوردی "یەتەبەری" بە ئامادەبوونی "دڵشاد ئەحمەد" سەرۆکی سێیەمین خولی فیستیڤاڵی فیلمی کوردی "یەتەبەری" و سەرۆکی کۆمەڵەی هونەرە جوانەکانی یەتەبەری، "لاگە بیەرک Lage Björk" بەرپرسیی پەیوەندییەکانی کۆمەڵەی هونەرە جوانەکانی یەتەبەری، "شوان عەتووف" ئەکتەری ناوداری کورد، دکتۆر "دڵشاد مستەفا" دەرهێنەر، ئەکتەر و سەرۆکی بەشی تازە دامەزراوی بەشی سینەمای کۆلێژی هونەرە جوانەکانی زانکۆی سلێمانی، "شەمائی عەبە هەش" ئەکتەری ناوداری شانۆ، "شادان فوئاد" ئەکتەری بەئەزموونی شانۆ، دکتۆر "ڕەبوار سەعید" ئاگریی کۆلێژی هونەرە جوانەکانی زانکۆی سلێمانی، "مەسعوود یەسفی" ئەکتەری کوردیی دانیشتووی وەاتی سوید، "ئاسۆ دیلان" ژەنیاری بەتوانای عوود و ئەندامی گرووپی موزیکی "نەوا" و هەروەها کۆمەڵێک لە کوردانی دانیشتووی وەاتی سوید، لە هەڵی سینەمایی "فۆلکت هیووس Fulket Hus" لە شاری یەتەبەری لە وەاتی سوید بەهۆوچوو کە سینەماکارانی شارە جۆراوجۆرەکانی کوردستان بە بەرهەمە کورت و بەیندە سینەماییەکانی خۆیان بە پێشکەش کردنی لووحەی فەخری ڕێزی تایبەتیان لێگیرا.

لەم ڕووسەمدا لە بەشی بەرهەمە سینەماییەکاندا لووحەی فەخری سێیەمین خولی فیستیڤاڵی فیلمی کوردی "یەتەبەری" بە فیلمی سینەمایی "کۆستانی قەندیل" لە دەرهێنانی سینەماکاری کۆچکردووی کورد "تەها کەریمی" بەخشرا کە "شەمائی عەبە هەش" ئەکتەری شانۆی هەرەمی کوردستان و دانیشتووی وەاتی بەریتانیا بە نوێنەرایەتی لە بنەماڵەی ئەم هونەرمەندە کوردە ئەم خەاتەی وەرگرت.

دکتۆر "دڵشاد مستەفا" دەرهێنەر، ئەکتەر و سەرۆکی بەشی تازە دامەزراوی بەشی سینەمای کۆلێژی هونەرە جوانەکانی زانکۆی سلێمانی، دوای ڕێزلێنانی سێیەمین خولی فیستیڤاڵی فیلمی کوردی "یەتەبەری" لە "تەها کەریمی" سەبارەت بەم سینەماکارە کۆچکردووە کورد گوتی:

یەکەکەی دیکە لە بەدبەختییەکانی ئەمەی کورد ئەوەیە کە کەسە داهێنەرەکانمان زۆر جار بە زووترین کات و بەخرایی ئەو دنیایە بەجێدەهێن و یەکێک لەوانە "تەها کەریمی" بوو، "تەها کەریمی" هونەرمەندێکی چوست و چالاک و لێهاتوو و بەتوانای کورد بوو کە خەونی زۆر گەورەتری هەبوو کە ئەمە بڕەمە کورت و بینینە سینەماییەکانیمان بینیوە. خەوی "تەها کەریمی" خەویی بەدیهێنانی سینەمای کوردیی بوو کە بتوانێت مۆر و شوناسێکی کوردانەی هەبێت و بەو مۆر و شوناسەوە بەواتە دنیای ئەوانی دیکەوە. بەڵام جێی داخە تەها بە کارەساتێکی دڵتەزێنی ئەتەمبڵەوە لە شاری سلێمانی دنیای بەجێهێشت و نەیتوانی خەونەکانی بێنێتەدی.
گوتیشی: بەدنیاییەوە ئاگەر تەها لێم دنیایە بوایە بڕەمی زۆر جوانتر و لاوازترمان لەدەبینی، هیوادارم ڕۆحی تەها بە هەموو یادکرنەوەکانی شادبێت.
هەروەها لەوحەی فەخری سەیمین خولی فیستیڤاڵی فیلمی کوردی "یەتەباری" بە فیلمی سینەمایی "عاشقەکان بە پێوە دەمرن" لە دڕەهێنانی سینەماکاری کورد "شەهرام مەسلەخی" بەخشرا کە "شوان عەتووف" ئەکتەری سەرەکی فیلمەکە ئەم خەڵاتەی بە نوێنەرایەتی لە دڕەهێنەر وەرگرت.
هەر لەم بۆشەدا ڕێز لە فیلمی سینەمایی "منارانی دیاربەکر" لە دڕەهێنانی سینەماکاری کورد "میراز بەزار" لە شاری ئامەد گیرا کە "هەڤاڵ بایرام" بە نوێنەرایەتی لە دڕەهێنەر ئەم خەڵاتەی وەرگرت.
لە بۆشی کورتە فیلمەکانی سەیمین خولی فیستیڤاڵی فیلمی کوردی "یەتەباری" لەوحەی فەخری ئەم فیستیڤاڵە بە کورتە فیلمی "ماڵی سپی" لە دڕەهێنانی سینەماکاری کورد "ئەرستوو مەفاخیری" و بە ڕەبینینی ئەکتەری کورد "شیما مولایی" بەخشرا کە "مەنسوور جیهانی" ڕۆژنامەنووسی سەربەخۆی سینەمایی خەڵاتەکەی بە نوێنەرایەتی لە دڕەهێنەری سنەیی ئەم کورتە فیلمە کوردییە وەرگرت.
هەروەها لەوحەی فەخری ئەم فیستیڤاڵە بە کورتە فیلمی "ئاوێنە ڕەنگ بزرکاوەکان" لە دڕەهێنانی سینەماکاری کورد "سالم سەلەواتی" لە شاری سنە بەخشرا، کە "مەسعوود یەسفی" ئەکتەر و دڕەهێنەری کوردیی دانیشتووی وڵاتی سوید، بە نوێنەرایەتی لە دڕەهێنەر ئەم خەڵاتەی وەرگرت.
لەوحەی فەخری سەیمین خولی فیستیڤاڵی فیلمی کوردی "یەتەباری" بە کورتە فیلمی "وڵاتی ونبوو" لە دڕەهێنانی سینەماکاری کورد "هەوراز مەحەمەد" لە هەرەمی کوردستان بەخشرا کە "هیوا جاف" لە ئەندامانی کەمەڵەی هونەرە جوانەکانی یەتەباری ئەم خەڵاتەی بە نوێنەرایەتی لە دڕەهێنەر وەرگرت.

هەروەها لەوحەی فەخری ئەم فیستیڤاڵە بە کورتە فیلمەکانی "کوانی چیا" و "کاتژمێر 14:36 و 22:8" لە دەرهێنانی هاوبەشی "ژیرە ئاگا هەستیار" و "فریدریک کارلسۆن" بەخشرا کە خەڵاتکەیان لە "لاگە بیەرک" Lage Björk بەرپرسی پەیوەندییەکانی کەمپەینی هونەرە جوانەکانی یەتەبەری وەرگرت.
سێیەمین خولی فیستیڤاڵی فیلمی کوردی "یەتەبەری" بە سەرکایەتی "دڵشاد ئەحمەد" سەرکی کەمپەینی هونەرە جوانەکانی یەتەبەری و بە هاوکاریی دەزگای ABF شاری یەتەبەری هاندەریی هونەرمەندان و بەرهەمە هونەرییەکانیان بە سەرکایەتی "پیتەر ئولف سۆن" Peter Olfsson و بە نمایشی بەرهەمی سینەماکارانی کورد لە شارە جەراوجەرەکانی کوردستان و بە نمایشی بەرهەمی فەتۆگرافی هونەرمەندانی کورد "ناسح عەلی خەیات"، "بابان ساڵح"، "هەشمەند هەگبورد" و هونەرمەندی سویدی "لاگە بیەرک" لە هەڵی سینەمایی "فەکت هیووس" لە شاری یەتەبەری لە وڵاتی سوید بەڕێوەچوو.

وێنەکان: مەنسوور جیهانی

بەڕێوەبەرایەتیی راگەیاندنیی گشتیی سێیەمین فیستیڤاڵی فیلمی کوردی "یەتەبەری".

حورمەت... پشکۆ ناکام

...هەر هاوار هاواریانە، پارە یەخ..بەلوعەی بودجە لە بە بەغاوە گیراوەتەوە..نەوت لە کەرامەتی ئینسان هەرزانتر ئەفرۆشرێت..داعش گیرفانی بەیوین.. جگەلەوەی مووچە نیە باسیشی بکەیت وەک مەکرەمەیەکی دەسەڵاتی کوردی بە سەوز و زەردیەوە شاق ئاخەیت و بەدەردەکەی مامەستیانی نازیت ئەبان، لە پاڵ ئەو هەموو پاڵانەوە و فرمێسکی تیمساحاویەوە بە بە داهاتی، ئەبینین لەولاوە سەرکی بنەماڵە و فەرهادی عاشقی کورسیە' شیرین'کە، چوار هەزار عەرەبی عەشایەری لە سەر بنەمای برایەتی !کورد و عەرەبەوە بە مووچەی نیو ملیۆن دینار بە هەر یەکێکیان دائەمەزرێنێت، کەسیش نوتق ناکات بۆ کە ئەوە بنەماڵە و حکومەتە برازاکەی ، دەوڵەت نەماوە بە ناوی کوردەوە پارەی لەوەرنەگرن و کەسیش نازانێت شنەی شەمالی کام قاسە

وونی ئەکات بە کام پارە و بودجە و داهات ئەو مووچەیە دابین کراوە ؟ لە هەمووپشی هەزالی تر ئەویە لەسەر میلاکی وەزارەتی پێشمەرگە ئەو بڕا عەرەبانەمان گیرفانیان گەرم ئەکرتەوە ، پێشمەرگەی قوربەسەری خۆشمان تا معاشێک وەرئەگرێت :ئاشتی هەورامی ئێت چەق.. جگە لەوەش سوپایەکی گەورە و زەبەلاحیان بە ناوی' زەرقان' یەوە دروست کردوە کە ەک کەپی (حەرەس جمهوریەکەی) بەعس، بە مەرجێک فاشیل و ترسنۆک ترین هەزە کە تا ئێستا لە کوردا دروست بوبێت، ەاکردنی نجمە و ئێستەرە بەشانکانیان لە ' شەنگار' شایەتی بودێیی ئەو هەزیە کە بە نەزریەی ' شێ ەاکردنیشی تیایە' ناوی دەرکردوە، ئەی یەپارە و داهاتی ئەو هەزە بە هەزە چەن و لەکام داهات مسوگەر ئەکرێت؟ کە چەکی تازە و جل و بەرگ و ئالیاتێکی زەر و زەبەندیشیان لەبەر دەستایە جگە لە ێسم گرتنی جەبهە خەلفیەکانی پشتەوەی شێ نەبێت لە هیچ کونێکی تەوە دەرناکەون!..

ئەی پارە و موچەو نەسریەی ئەو هەموو ئەو هەموو بەر پرسە لە ژماردن نەهاتوانەی کە هی وایان هەیە کاروانی سەیارەکانی حیمایاکانی لە کۆاوەی دەرزەنێک بوک زیاترە، مەکتەب سیاسی، سەرکردایەتی، ئەندامی بنەماێ، لق ، مێبەند، ئەنجومەن، ناوچە، کەمیتە، بێیەبەرەکانی پلیس بە هەموو بەشکانیەوە، بە بەشی تەهێانی خێکیشەوە، ئاسایش و پراستن و زانیاری سکرتاریەت و دژە تیرۆر و کەشک و تەلارەکانی خانوادەی سەرکەکان ووەزیر و معاون و کوێ باشکانی حاشیەو..هتدتا فەوجە تایبەتیەکانی بەرپرسە تایبەتیەکان ..کەس نیە بپرسێت بێ پارە بە ئەو هەموو لەشکر و هەزە چەکدارانەی حیزب بەردەوام هەبەت ،بە پارەیی و قەیران یەک ێژ ئەوان ناگرێتەوە،بەڵام مامەستا و موچەخۆرێک چوار هەفتە بە چارەکە معاشێک بێ مەمنون کە ئەو چارەکەش بە چارەکە سالێک وەرئەگرێت..بە ئەو قەیرانە کەمێکی لە نیعمەتی ژیان بە بەش نەکردوە و لە ما باقی خێکیش ژیانی لە کردون بە دەرخ ..!

سوسیال-دیموکراتی بەرپرسی وامان هەیە پارەی سەفەر و میهرجان و کەنفراس و مایک و دەعوەتکانی ێنگە بەشی موچەی سەدان مامەستا و فەرمانبەر بکات، ئەو مەسئولەی ووتبوی: هیچ قاتێک دوو جار لەبەر ناکەموە، ئەبە بزانە خەزانی وا هەیە دوو مانگ جارێک پە بەسکی خەیان تەر ناخەن. …

ئەو هەموو چەکانە ئەدرەن بە هەرەم و لە هەولێر' خۆشنۆش' ئەکرێت، ئەو هەموو پارەیەی بەناوی پێشمەرگە و شێی داعش و ئەملا و لاوە، جگە لە ژمەکەی هەولێر بە خێک و پێشمەرگە وەک جنەکە وایە ناوی هەیە و دیار نیە ، ئەو هەموو قسەیە بە بەغا ئێن و لە هەولێرەوە

وەک جامانەکانیان چاو ‘سوور’ ئەکەنەوە، بەڵام کە ئەچن بە ئەو وەک مجۆر و ئەوقاف یەکسەر دەست پان ئەکەنەوە، لە ئەمریکاوە و بە تەیارەی تایبەت بە حکومەت ئەکتاری جل تەنک دەعوەت ئەکرێت و کەسیش نەیزانی هاتنی ئەو ئەکتارە بە زەوقەچ کاریگەرییەکی هەبوو لەسەر قەیرانی بە پارەیی لە هەرێم ! ئاخە ئەو خوشکەدەرەش چارەکەکی بەخشیشکەی خەی وەرگرت یان سیستەمی پاشکەوت کردن ئەوی نگرتووە و هەمووی وەرگرت ؟ کوەی سەرکی بنەماڵە کە فەی بەسەر میدیاوە نیە کەناڵەکی تەلەفزیونی دائنە کە هەقە ناوی’ ئەستەمبوڵ 24′ بوایە، بەکام پارە و کام داهات ئەوەی کردوە؟ جگە لە برازاکەی کە ئەویش ئیمپراتۆریەتکی میدیایی بە خەی داناوە، ئەی پارە و موچە و داهات بە لەوان نابەت ؟ئەوترێت گوایە ئەو دوو ئامۆزایەی بنەماڵە لە قی یەکتری کەناڵیان داناوە، وەزع وابەوات ئەوەنەی تر قوە ئەکرێت بەسەرمانا، ئەوان کە بە قسەی خەیان عەشیرەتکی هەزار کەسین و لە قی یەکتر کەناڵ دانێن، ها کا بوین بە ساحەبی پەنج سەد کەناڵی تەلەفزیونی سەر بە بنەماڵە، ئەی ئەگەر دزینی داهات و قوتی خەک نەبێت چەن ئاوا یاری بە پارەوە ئەکەن ،، ئەوە بە قەیرانی دارایی و هەرزان بونی نەوت و شەی داعش بنەماڵەی دەسەاتدار لە هەرێم ناگرێتەوە و هەر خەریکی جرت و فرتی خەیانن ؟
دەسەاتی کوردی و ژەمەکەی هەولەر ئەبەت زەر زەر مەمنونی ئەو خەکە بن کە تەنهابە هاتنە سەر شەقام ناڕازایی خەی دەرئەبەت، دەنا قەوارە و قورسایی و کاریگەریی نا عەدالەتیەکانی مەسروفات و داهات و دەغیلەی نەوان حیزب و خەک لە ئاستکایە کە ئەبوایە ئەو دەربەینی ناڕازایەتیە زەر توند و فروان تر بوایە و هیچ لەبوردنکی لە خە نگرتایە، بەڵام دیارە ئەو ئەژەش یەت ..سبەی بە ئەوەی چاوەوانی ئەکات، نزیکە...
من بەش بەحاڵی بە دووری نازانم دامەزراندنی ئەو عەشیرەتە عەربانە سەرتایەک نەبەت بە مسگەر کردنی چەن هەزار دەنگەک لە هەبژاردنکانی ئایندەیا، قەیچکە، کە مردوو دەنگ بات بە زیندو نەیکات، هەمووی بەیارەک و گەینی چەن هەزار دەفتەر نفوسکە، کەی لەو هەرەمەی ئەمە و لە سایەی سەری ئەو دەسەاتەوە ئەوە کارەکی زەحمەتە...
.....بەڵاستی لەوەتەی کورد هەیە و پەی ئەوترێت میللەت، تا ئیستا لە لایەن هیچ کەس و تاقم و ستەم کارەکی ناوخەیی و دەرکیەوە ئە ئاوا سوکایەتی و بە حورمەتی پە نکراوە...بەڵام هەمیشە دەسەاتی دوور لە حورمەتی نیشتمانی و ئینسانی ئەوات و میللەت بە حورمەتی خەیەوە ماوەتەوە و ئەمنەت،،،،،،،